

חוף "הדגל הכחול" קריטריונים ודברי הסבר

הקדמה

תוכנית "הדגל הכחול" לחופים ולמרינות מנוהלת ע"י ארגון בינלאומי לא ממשלתי וללא כוונות רווח בשם FEE - הקרן לחינוך סביבתי (The Foundation for Environmental Education). התוכנית החלה בצרפת בשנת 1985, היא פועלת באירופה מאז 1987 ומשנת 2001, כאשר דרום אפריקה הצטרפה, גם מחוץ לאירופה. כיום, התוכנית גלובאלית לגמרי, עם מספר גדל בהתמדה של מדינות משתתפות.

התוכנית מקדמת פיתוח בר קיימא באזורים של מים מתוקים ובאזורים ימיים; היא מאתגרת רשויות מקומיות ומפעילי חופים לעמוד בסטנדרטים גבוהים בארבע קטגוריות: איכות המים, ניהול סביבתי, חינוך סביבתי ובטיחות. עם השנים, התוכנית הפכה למוערכת מאד, היא מוכרת כתן תקן אקולוגי (Eco-label) ופועלת כדי להביא יחד לעשייה את הסקטורים התיירותי והסביבתי ברמות המקומית, האזורית והלאומית.

דברי ההסבר המובאים במסמך זה מבטאים את ההבנה המשותפת והרווחת בדבר הקריטריונים של תוכנית "הדגל הכחול לחופים" ומכאן של הצרכים הנדרשים ליישומם. דברי ההסבר מספקים פירוט על אופני המדידה ועל העמידה בקריטריונים של תוכנית הדגל הכחול לחופים. הקריטריונים מחולקים לפי קטגוריות; אם כמחייבים ואם כקווים מנחים. רב הקריטריונים הנוגעים לחופים הם מחייבים, כלומר במילים אחרות, החוף חייב לעמוד בהם על מנת לקבל קרדיטציה, הכרה רשמית, מהדגל הכחול. הקריטריונים המהווים קווים מנחים, רצוי שימולאו, אך זו לא חובה.

חשוב להדגיש כי הקריטריונים של הדגל הכחול לחופים המובאים במסמך זה הם המינימום הנדרש. תוכנית לאומית יכולה לבחור בקריטריונים נוקשים יותר מאלו המותווים כאן.

כל המועמדים לקבלת "הדגל הכחול" צריכים לעשות שימוש בקריטריונים ובדברי ההסבר הללו, בכדי להבין מהן הדרישות ההכרחיות לכך שחוף יזכה בהכרה רשמית של הדגל הכחול. מסמך זה יכול להימצא בעל ערך גם עבור חופים שכבר מוכרים כחופי הדגל הכחול, לצורכי הכוונה וניהול. בנוסף, משמשים קריטריונים ודברי הסבר אלו גם כמדריך בידי חבר השופטים של "הדגל הכחול" ברמות הלאומית, האזורית והבינלאומית, בעת תהליך קבלת החלטות בעניין המועמדים.

משך "עונת הדגל הכחול", על הדגל להיות מונף בחוף. הדגל מהווה סמל שהתוכנית מתנהלת בחוף זה מחד ואינדיקציה לעמידה של החוף בדרישות מאידך. הדגל יכול להיות מונף 24 שעות ביממה במשך עונת הדגל הכחול או רק בשעות בהן החוף עומד בכל הקריטריונים. במקרה הראשון, חייב

להיות מוצב מערך סימנים הולם המציג את הזמנים בהם שירותים (דוגמת שירותי הצלה) ומתקנים (דוגמת שירותים) זמינים.

חוף בעל הכרה רשמית של הדגל הכחול אשר לא עומד בקריטריונים, הדגל הכחול שבו יכול להיות מוסר תמידית או באופן זמני. יש כמה דרגות של אי עמידה בדרישות:

1. אי עמידה **מינורית**: יש בעיות רק עם קריטריון אחד אשר לו השלכה שולית על בריאות ובטיחות המשתמשים בחוף או על הסביבה. כשישנה אי עמידה מינורית הניתנת לתיקון מיידי, הדגל לא יוסר ואי העמידה לא תירשם בדו"ח הביקור. אולם, אם אי העמידה המינורית לא יכולה להיות מתוקנת באופן מיידי, לחוף ניתנים 10 ימים לחזור ולעמוד באופן מלא בכל הקריטריונים. הדגל יוסר עד שכל הבעיות יתוקנו והדבר יצוין בעמוד הבית.

2. **ריבוי מקרים** של אי עמידה בדרישות: אי עמידה בשניים עד שלושה קריטריונים, כאלו שלהם השלכה שולית על בריאות ובטיחות המשתמשים בחוף ועל הסביבה. כשהבעיות מופיעות, לחוף ניתנים 10 ימים לעמוד בכל הדרישות, הדגל יוסר עד שכל הבעיות יתוקנו ודף הבית יעודכן בהתאם.

3. אי עמידה **משמעותית**: החוף לא עומד באחד או יותר קריטריונים וייתכנו לכך השלכות על בריאות ובטיחות המשתמשים בחוף או על הסביבה ובהתאם גם על התפיסה את החוף ומכאן גם על התוכנית. הדגל מוסר מיידי ולמשך כל העונה. האתר יירשם בדף הבית של הדגל הכחול ככזה שהוסר ולוח המידע שבחוף חייב להצביע באופן ברור ומפורש על כך שהדגל הכחול הוסר.

בכל המקרים של אי עמידה בדרישות, המפעיל הלאומי חייב ליידע מיידי את הרשות המקומית/ מפעילי החוף בדבר האזורים שאובחנו כלא עומדים בדרישות. מידע על הסיבות להסרת הדגל חייב להיות מוצג בבירור בחוף. הרשות המקומית/ מפעילי החוף חייבים לדווח למפעיל הלאומי ברגע כשחוזרים לעמוד בדרישות ולהציג את המסמכים המתאימים והרלוונטיים הנדרשים. אז, הדגל יכול לחזור להיות מונף בחוף. על המפעיל הלאומי לשקול ביקורים והמשך פיקוח. במידה שהרשות המקומית/ מפעילי החוף לא מצליחים להבטיח תוך 10 ימים שהפרת הקריטריונים לא תחזור ולא מציגים מסמכים, המפעיל הלאומי חייב להבטיח שהדגל הכחול יוסר מהחוף למשך כל העונה.

כאשר התנאים על החוף משתנים והדגל צריך להיות מוסר באופן זמני (לדוגמה, כשארועי מזג אוויר גורמים לנזק בחוף או כשחל מקרה חירום), על הנהלת החוף ליידע את המפעיל הלאומי שהדגל הוסר באופן זמני והאתר הבינלאומי חייב להתעדכן בהתאם.

מלבד עדכון של דף הבית של הדגל הכחול בדבר הסטטוס של החוף, המפעיל הלאומי חייב ליידע את 'גוף התיאום הבינלאומי' על אי העמידה בדרישות. אם המפקח הבינלאומי העיר על כך, על המפעיל הלאומי לתת משוב לגוף התיאום הבינלאומי תוך 30 יום.

מועמדות לקבלת קרדיטציה של הדגל הכחול אפשרית לרשות שבידיה האחריות על החוף; זו יכולה להיות רשות מוניציפלית מקומית, מלון פרטי, פארק לאומי או מפעיל חוף פרטי. חוף יכול להימצא ראוי להכרה של הדגל הכחול אם יש לו אזור רחצה ייעודי ואת המתקנים והשירותים ההכרחיים לפי הקריטריונים של הדגל הכחול.

החוף חייב להיות נגיש על מנת להיות ראוי להכרה. רצוי שתינתן למשתמשים אפשרות כניסה חופשית לחוף הדגל הכחול ושימוש בו ובמתקניו ללא תשלום. עם זאת, הדגל הכחול מכיר בכך שבחופים מסוימים, חופים פרטיים למשל, הציבור הרחב נדרש לשלם סכומים נמוכים והגיוניים כדי להיכנס לחוף. תשלומים אחרים יכולים להילקח לשירותים באזור, למשל עבור חניה או השכרת ציוד.

הקרן לחינוך סביבתי (FEE) והמפעיל הלאומי במדינה שומרים לעצמם את הזכות לסרב או להסיר הכרה של הדגל הכחול מכל חוף בו הרשות המקומית/ מפעילי החוף אחראיים להפרת תקנות סביבתיות לאומיות או למעשים אחרים המתנגשים עם המטרות ועם הרוח הכללית של תוכנית הדגל הכחול. חופי הדגל הכחול נתונים לביקורי פיקוח, ידועים או לא ידועים מראש, מצד הקרן הבינלאומית לחינוך סביבתי.

במקרים של מועמדות ראשונה, המועמדים (רשות מקומית/ מפעילי חוף) חייבים לספק במסגרת הבקשה הוכחה שהחוף עמד בכל קריטריוני החובה בדבר איכות המים במשך העונה (או במשך השנה) שקדמו להגשת הבקשה. בקשות יתקבלו רק מחופים שיגישו לפחות 20 דגימות מהעונה/ העונות הקודמות.

חינוך סביבתי ומידע

בכל חוף חייב להיות לפחות לוח מודעות אחד של הדגל הכחול המכיל את כל המידע כפי שנדרש בקריטריונים המנויים מטה. בחופים ארוכים מומלץ להתקין יותר מלוח מודעות אחד (לוח כל 500 מטר לערך). כל הלוחות חייבים לעמוד בסטנדרטים לאומיים מבחינת המידע, התוכן והעיצוב. הלוחות הללו חייבים להיות מוצבים בכל חופי הדגל הכחול.

קריטריון 1- יש לפרסם מידע על "תוכנית הדגל הכחול"

המידע חייב להיות מוצג על לוח המודעות. יש להסביר את עיקרי כל אחת מהקטגוריות של קריטריוני "הדגל הכחול". כמו-כן, יש לכלול את אורך "עונת הדגל הכחול".

בנוסף, ניתן לפרסם את המידע גם במקומות אחרים, כגון בנקודות גישה מרכזיות לחוף, סוכות מצילים, במתקני חוף אחרים או באזור החניה. יש לפרסם מידע על התוכנית גם במשרדים הנותנים מידע תיירותי.

יש לכלול פרטי התקשרות עם נציגויות הדגל הכחול- המקומית, הלאומית והבינלאומית.

באזורי תיירות בינלאומיים, מומלץ שהמידע יינתן בכמה שפות רלוונטיות.

במקרים בהם הדגל מוסר באופן זמני, יש לפרסם זאת בחוף וליידע את הציבור בדבר הסיבות להסרת הדגל.

בנספח ב' ניתן למצוא דוגמא לאופני פרסום מידע על הדגל הכחול

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 2- יש להציע ולקדם פעילויות חינוך סביבתי למשתמשי החוף

פעילויות חינוך סביבתי מקדמות את מטרות "תוכנית הדגל הכחול" ע"י:

- העלאת המודעות והאכפתיות לסביבה המקומית בקרב נופשים ותושבים.
- הכשרת צוותים ומספקי שירותי תיירות בתחומים סביבתיים ובשיטות הטובות ביותר.

עידוד בעלי עניין מקומיים להשתתף בניהול הסביבתי של האזור. ■■

קידום נופש ותיירות ברי קיימא באזור. ■■

קידום שיתוף רעיוני של דעות ומאמצים בין "תוכנית הדגל הכחול" לבין תוכניות אחרות של הקרן לחינוך סביבתי כמו "כתבים צעירים למען הסביבה" (YRE), "תוכנית הלימוד על היערות" (LEAF), בתי ספר אקולוגיים ו"המפתח הירוק" (תווי תקן אקולוגיים לשירותי תיירות).

פעילויות החינוך הסביבתי המתוכננות לעונה הקרבה, חייבות להיכלל במסמכי הבקשה כמו גם דו"חות על פעילויות שנערכו במהלך העונה הקודמת של הדגל הכחול (אם יושמו).

כמו-כן, לפחות 5 פעילויות שונות חייבות להיות מוצעות ע"י הרשות המקומית/ הקהילה ועדיף שזה יהיה במהלך עונת הדגל הכחול. על הפעילויות להתמקד בסביבה, בנושאים סביבתיים, בנושאים של "הדגל הכחול" או נושאי קיימות. לפחות חלק מהפעילויות צריכות להתבצע בחוף עצמו ולהתמקד בסביבת החוף.

הפעילויות צריכות להיות אפקטיביות ורלוונטיות ועל הרשות מדי שנה לבחון מחדש את הפעילויות שבוצעו ולפעול בהתמדה לשיפורן.

היכן שפעילויות החינוך הסביבתי המתוכננות רלוונטיות ומערבות את הציבור הרחב או את משתמשי החוף, עליהן להיות משוקקות מספיק זמן מראש. פעילויות שכאלו יכולות להתפרסם על לוחות המודעות של הדגל הכחול, באזורים נוספים בחוף, במרכזים הקהילתיים, בעיתונים ובכל מדיה אחרת.

הפעילויות חייבות להיות מופצות לציבור. עדיף שהן תתפרסמנה על לוח מודעות משותף. אך ההפצה יכולה להיעשות גם דרך מידע שניתן לעדכן שייתלה על קיוסקים או מועדונים, שירותי הודעות טקסט או כל אמצעי תקשורת אחר. לא משנה מה תהא פלטפורמת השיווק, יש לציין על לוח המודעות היכן ניתן למצוא מידע נוסף על הפעילויות.

הדגל הכחול מעודד רשויות מקומיות/ מפעילי חופים לבצע ו/או לתמוך בפיתוח פרויקטים של קיימות בהם שיתוף הציבור הוא מרכיב עיקרי, דוגמת "Local Agenda 21 initiative" (<http://www.gdrc.org/uem/la21/la21.html>).

אם בקרבת החוף ישנם אזורי טבע רגישים (כולל שמורות טבע ימיות) כמו משטחי מנגרובים או עשבי ים (Sea Grass Beds), מומלץ ביותר שחלק מהפעילויות החינוכיות יעסקו ברגישות של האזורים הללו.

דוגמאות לפעילויות חינוכיות מוצלחות ניתן להוריד מהעמודים הפנימיים של האתר הבינלאומי של הדגל הכחול: www.blueflag.org.

נספח ג' מספק רקע נוסף על פעילויות חינוך סביבתי

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 3- מידע אודות מים לרחצה חייב להיות מוצג:

מידע אודות איכות מי הרחצה חייב להיות מוצג על לוח המודעות של הדגל הכחול. מומלץ להשתמש בטבלה או בדרך אחרת שיכללו סימנים המתאימים לתוצאות והניתנים לזיהוי בקלות. כמו-כן, על המידע להסביר בבירור מה היחס בין התוצאות לבין קריטריוני החובה בדבר איכות מים, תוך התייחסות ספציפית לתדירות הדגימות ולתנאי המינימום שמתחת להם סטטוס הדגל הכחול יכול להיות מוסר.

הרשות האחראית לספק את תוצאות איכות המים חייבת לעשות זאת זמן קצר לאחר ניתוח הנתונים על מנת שהמידע יהיה מעודכן בקביעות. הרשות המקומית היא האחראית להבטיח שמפעילי/הנהלת החוף יפרסמו את המידע לא יאוחר מחודש אחד אחרי הדגימות. המידע המפורט והמלא חייב להיות זמין ע"י הרשות המקומית לבקשת כל אדם.

נספח ד' מספק דוגמא כיצד ניתן להציג את המידע

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 4- יש לפרסם מידע אודות מערכות אקולוגיות מקומיות ותופעות סביבתיות

מטרת קריטריון זה היא להבטיח שהמשתמשים בחוף מיוזעים היטב ומחונכים בנוגע לתופעות סביבתיות רלוונטיות (כולל אתרי תרבות/ קהילות בעלי ערך), למערכות אקולוגיות מקומיות ולאזורים הרגישים בסביבה הקרובה בכדי לעודדם ללמוד על ולחוות את הסביבה בדרך אחראית.

היכן שהדבר מתאים, יש לפרסם בחופי הדגל הכחול או בקרבתם מידע בנוגע למערכות אקולוגיות באזורים חופיים, לאזורים ביצתיים, לסביבות מגורים טבעיות (habitats) מיוחדות או לכל אזור טבע רגיש. כדאי שהמידע יכלול פירוט על אזור הטבע וקוד ההתנהגות עבור המבקרים בו. באם המידע המלא אינו זמין על לוח המודעות של הדגל הכחול, צריך לפחות להיות אזכור קצר המיידע את הציבור על האזור הרגיש הקרוב והיכן ניתן למצוא מידע מעמיק יותר.

מידע סביבתי רלוונטי יכול להיות מוצג גם באתרי תיירות, באזורי הטבע או במשרדי תיירות המספקים מידע. ניתן לפרסמו בעלוני תיירות, בעיתונים מקומיים או בחוברות שנוצרו במיוחד לשם כך. באזורים אותם פוקדים תיירים רבים, מומלץ שהמידע יהיה מוצג ביותר מדרך אחת ובכמה שפות רלוונטיות.

בסביבות תת מימיות רגישות, יש לתת מידע ספציפי לצוללנים ולאנשים העושים שנורקל.

הקטע החסר עבר ל"ניהול סביבתי"

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 5- יש להציג מפה של החוף ועליה הכוונה למתקנים השונים

חובה לפרסם על לוח המודעות של הדגל הכחול מפה המציינת את גבולות אזור החוף של הדגל הכחול ואת המיקום של מתקני ושירותי המפתח. על המפה להיות באיכות טובה, קלה לקריאה ועם כיווני התמצאות כראוי. רצוי להשתמש בסימנים גרפיים ובתמונות.

האלמנטים הנדרשים במפה (היכן שאפשר) צריכים להראות את המיקום של:

- ✓ חצים המראים "את/ה נמצאים כאן"
- ✓ מצילים או ציוד הצלה
- ✓ האזור המפוקח (בחופים עם מצילים)

- ✓ ציוד עזרה ראשונה
- ✓ טלפונים
- ✓ שירותים (כולל שירותים לאנשים עם מוגבלויות)
- ✓ מי שתיה
- ✓ אזורי חניית רכב/ אופניים
- ✓ אזורי קמפינג מורשים בחוף או בקרבתו
- ✓ מתקני מחזור
- ✓ מיקום של נקודות לדגימת מים
- ✓ נקודות כניסה ואפשרויות גישה עבור אנשים עם מוגבלויות
- ✓ חלוקה לאזורים (שחיה, גלישה, שיט, הפלגה וכו'). היכן שאפשר
- ✓ תחבורה ציבורית קרובה
- ✓ שבילים להולכי רגל
- ✓ בידול האזור של הדגל הכחול
- ✓ מיקום לוחות מודעות נוספים
- ✓ נהרות וזרמים
- ✓ ציוני דרך מקומיים (היכן שאפשר)
- ✓ נקודות יציאה של מי גשמים
- ✓ אזורי טבע רגישים בקרבת מקום
- ✓ כיוונים (צפון)
- ✓ קנה מידה

לקווים מנחים לעיצוב ולהתאמה של מפות בחופי הדגל הכחול, תבקרו ב: www.blueflag.org.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 6- יש להציג קוד התנהגות המשקף חוקים המסדירים את השימוש בחוף ובסביבותיו

על קוד ההתנהגות להתייחס לפעילויות של המשתמשים בחוף ולדרך התנהגותם. קוד ההתנהגות על החוף חייב להיות מוצג על לוח המודעות של הדגל הכחול. המידע יכול להיות מפורסם גם במיקומים

אחרים כגון בנקודות כניסה מרכזיות, בסמוך לפעילות בה עוסקים (כגון שלט האוסר על צלילה ליד המזח) או באתרים הרלוונטיים. היכן שניתן, יש להשתמש בשלטים המזוהים בכל העולם כמו תמונות. על קוד ההתנהגות לכלול חוקים הנוגעים לנוכחות של חיות בית, חלוקה לאזורים, טיפול באשפה, שימוש ברכבים, קמפינג, מדורות וכיו"ב.

חוקים הנוגעים לשימוש ולניהול של החוף צריכים להיות זמינים לציבור במשרדי הרשות המקומית/ מפעילי החוף.

יש לציין בבירור את פרק הזמן במסגרתו ציוד ההצלה, המצילים וציוד העזרה הראשונה זמינים; על לוחות המודעות של הדגל הכחול או בסוכות המצילים. הסבר על מערכת דגלי החירום שבשימוש חייב להינתן גם כן.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

איכות המים

"תוכנית הדגל הכחול" דורשת שהחופים ישיגו איכויות מצוינות של מים לרחצה. הסטנדרטים מתבססים על הסטנדרטים ועל החקיקה, לאומיים ובינלאומיים, המתאימים ביותר.

הדגל הכחול הוא תו תקן אקולוגי בינלאומי ולכן הוא בעל סטנדרט גלובאלי עם רף מינימום לאיכות מים. חובה לאמץ את הסטנדרטים המתוארים להלן לאיכות מי רחצה בחופים אלא אם כן ישנם סטנדרטים לאומיים מחמירים יותר, כגון בדיקות חיידקי קוליפורמים. או אז, על החוף לעמוד בדרישות הלאומיות התובעניות יותר.

הקריטריונים המשופרים חייבים להיות מיושמים לגמרי עד העונה של שנת 2012. מפעילים לאומיים חייבים ליידע את גוף התיאום הבינלאומי לגבי כוונתם להשתמש בקריטריונים של 2009 או בקריטריונים המשופרים. במקרה הראשון, ערכי הקצה, הפרמטרים והאחוזים מוגבלים לגבולות החריגה משנת 2009 או קודם לה. במקרה השני, ערכי הקצה, המשתנים והמאיון ה-95 חייבים להיות בשימוש. הדבר מתואר בפירוט יתר בקריטריון הבא.

קריטריון 7- על החוף לעמוד לגמרי בדגימות של איכות המים ובדרישות התדירות

חוף של הדגל הכחול חייב שיהיה בו לפחות אתר אחד של דגימות שיהא ממוקם היכן שריכוז המתרחצים הוא הגבוה ביותר. בנוסף, במקומות בהם יש מקורות אפשריים לזיהום, כגון ליד נחלים, נהרות או מפרצים, פתחי יציאת מי משקעים וכו', דגימות נוספות חייבות להילקח כדי לספק הוכחה לכך שהזרימות הללו לא משפיעות על איכות מי הרחצה.

דגימות לגורמים מיקרוביולוגיים וכימיים-פיסיקליים חייבות להילקח.

באותו אופן, במקרה של מים המצויים בפנים הארץ ומתקבלים גם ממקורות חיצוניים בזמן תקופות יבשות, איכות המים של המקור החיצוני חייבת להתאים לסטנדרטים של הדגל הכחול לאיכות מי רחצה.

דגימות צריכות להילקח 30 ס"מ מתחת לפני המים, פרט לדגימות של שמנים מינרליים שצריכות להילקח מפני השטח.

באיזו תדירות דגימות חייבות להילקח?

אסור שיחלפו 30 יום בין דגימות משך עונת הדגל הכחול. תוכנית הדגל הכחול לא תקבל מועמדיזיות מחופים, ללא התחשבות באורך עונת הדגל הכחול, בהם נלקחו פחות מ-5 דגימות. כלומר, מינימום של 5 דגימות צריך להילקח בפריסה שווה משך העונה. הדגימה הראשונה חייבת להילקח בתוך 30 יום לפני המועד הרשמי של פתיחת עונת הדגל הכחול.

כאשר תוצאות של דגימות מעלות חשש של עליה אפשרית ברמות הזיהום, מומלץ להעלות באופן זמני את תדירות הדגימות על מנת לעקוב אחר תקרית זיהום אפשרית.

במקרה של זיהום קצר מועד, דגימה נוספת חייבת להילקח על מנת לוודא שהתקרית הסתיימה. הדגימה הזו אינה חלק ממערכת המידע על איכות מי הרחצה. אם יש צורך להחליף דגימה שנזרקה, דגימה נוספת תילקח 7 ימים אחרי סוף הזיהום קצר המועד. הפחתה בדגימות כתוצאה מזיהום קצר מועד במשך תקופת ההערכה האחרונה מותרת עד למקסימום של 15% מתוך המספר הכולל של הדגימות הניתנות בלוח זמני הפיקוח שנבנה לאותה תקופה, או דגימה אחת פר עונת רחצה (איזה מהם שגדול יותר). כאשר מחשבים 15% ממספר הדגימות הכולל שניתן לאותה תקופה, התוצאה חייבת להיות מעוגלת למעלה או למטה.

הכלל הוא:

כל דבר הנמוך מ או השווה ל-49X, צריך להיות מעוגל מטה (למשל: תוצאה של 2,49 מעניקה אפשרות של הורדת 2 דגימות).

כל דבר הגבוה מ או השווה ל-50X, צריך להיות מעוגל מעלה (למשל: תוצאה של 2,50 מעניקה אפשרות של הורדת 3 דגימות).

הן הדגימה המקורית והן הדגימות החוזרות צריכות להישלח כמקרה פטור לחבר השופטים הבינלאומי להערכה (ראה נספח א' בנוגע למקרי פטור).

קודם לשנת 2010, אי עמידה בדרישות איכות המים הביאו להסרת הדגל באמצע העונה. עם הקריטריונים החדשים, השימוש בדגל כלל לא אפשרי משום ששיטת החישוב המיושמת בוחנת את הממוצע לאורך תקופה של 4 עונות (ראה קריטריון 10). אולם, במקרה של דליפת נפט, מזג אוויר חריג או גורמים קיצוניים אחרים שיכולים להיות בעלי השפעה נגדית רצינית על איכות מי הרחצה, מנהלי החוף חייבים להוריד באופן זמני את הדגל ולהצהיר בבירור את הסיבה על לוח המודעות. מומלץ שהניסוח של המידע יהיה:

"החוף הזה חווה לאחרונה מזג אוויר חריג. שחיה אינה מומלצת במועד זה נוכח אפשרות של זיהום".

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 8- על החוף לעמוד לגמרי בסטנדרטים ובדרישות לניתוח איכות המים

רק אדם עצמאי, שקבל סמכות באופן רשמי והוכשר למשימה, מורשה לאסוף את הדגימות.

רק מעבדה עצמאית צריכה לבצע אנליזה לדגימות מי הרחצה. המעבדה חייבת להיות בעלת קרדיטציה ברמה הלאומית או הבינלאומית לצורכי ביצוע ניתוח מיקרוביולוגי וכימי-פיסיקלי.

במקרה שהדוגם או שהמעבדה אינם עצמאיים, בזמן הגשת הבקשה יש לבקש פטור ולספק פרטים בנוגע לסיבה לבקשה. למשל, במקרים מסוימים החופים מרוחקים משמעותית משירותים ההכרחיים כדי לעמוד בדרישות.

שיטות ניתוח:

כשישנו רצון להגדיל את איכות ויכולת ההשוואה של מידע על איכות מי הרחצה לצורכי הערכת מועמדים לקבלת "הדגל הכחול", הקרן לחינוך סביבתי (FEE) מוצאת ששיטות הניתוח בהן יש להשתמש הן אלו המבטיחות מידע אמין, יכולת לייצרו מחדש, יכולת לביצוע חוזר ולהשוואה בין שיטות. הקרן נוהגת לפי סטנדרטים אירופאיים (CEN) או בינלאומיים (ISO) בהמלצותיה לגבי פרמטרים ושיטות ניתוח מקובלות.

תוצאות של איכות מים חייבות להינתן למפעיל הלאומי מידית לאחר שהפכו לזמינות ולא מאוחר מחדש אחרי שהדגימה נלקחה.

יש להכין לוח זמנים ללקיחת דגימות קודם לתחילת עונת הרחצה.

דגימות חייבות להתבצע לא יאוחר מ-4 ימים ממה שצוין בלוח הדגימות, אלא אם כן יש נסיבות מיוחדות המונעות זאת. במקרה כזה, חבר השופטים הלאומי חייב להגיש את החוף לחבר השופטים הבינלאומי כמקרה פטור (ראה נספח א' למידע נוסף על מקרי פטור).

היסטורית הדגימות:

דגימות איכות המים מארבע העונות הקודמות חייבות להופיע בכל המועמדויות. על מנת להיות ראוי לדגל הכחול על החוף להראות, דרך הדו"חות הללו, שהסטנדרטים של איכות מי הרחצה התקיימו בעונות הקודמות.

למדינות או לחופים חדשים, תוצאות מלפחות 20 דגימות חייבות להיות זמינות על מנת שהכרת הדגל הכחול תישקל. היסטורית הדגימות יכולה להילקח באחת מעונות הדגל הכחול על מנת שהם יוכלו להגיש לשנה אח"כ. החוף המגיש מועמדות יכול גם לבחור לקחת מספר דגימות ולחכות עם ההגשה עד ש-20 הדגימות יילקחו (למשל, לקיחת 10 דגימות בשנה הראשונה, 10 נוספות בשנה השנייה ולהגיש בשנה השלישית). יש לזכור, שמינימום של 5 דגימות חייב להילקח כל עונת רחצה.

מידע על איכות המים בעונה הנוכחית חייב להתפרסם על לוח המודעות של הדגל הכחול, לפי קריטריון 3 (ראה נספח ד' להמלצה על הצגת מידע על איכות המים בחופי הדגל הכחול).

תקופת המעבר:

במעבר מהקריטריונים הישנים לחדשים בנוגע למי הרחצה, חופים שכבר הינם בעלי הכרה של הדגל הכחול נדרשים להגיש היסטוריה של דגימות בהתבסס על תוצאות שנלקחו משך 4 העונות האחרונות ועיבוד של המידע ע"י שימוש בשיטת החישוב של 95 האחוזים (the 95th percentile).

שתי אפשרויות ייתכנו:

1. החישוב יראה שהחוף עומד הן בשיטות החישוב הישנות והן בחדשות. אם החוף יעמוד בשאר הקריטריונים, הוא יישלח ישר לחבר השופטים להערכה.

2. החישוב יראה שהחוף לא עומד בדרישות של החלק ה-95, למרות שאושר לקבלת הדגל הכחול בעונה/עונות קודמות. במקרה זה, חבר השופטים הבינלאומי ייתן פטור מהצורך העמידה בשיטת ה-95 אם החוף עמד בדרישות לפי שיטת החישוב הקודמת.

לחופים הללו יינתן טווח זמן של 4 שנים לכל היותר כדי לעמוד בשיטת ה-95 האחוזים. מועמדויות מחופים אלו, חייבות להיות מוגשות לחבר השופטים הבינלאומי כמקרי פטור. אם לאחר תקופת המעבר בת ארבע השנים החוף עדיין לא יעמוד בשיטת ה-95, החוף יהיה חייב להגיש מועמדות כחוף חדש.

הקריטריונים החדשים בנוגע למי רחצה חייבים להיות מיושמים עד עונת הדגל הכחול של שנת 2012.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 9- שום פסולת תעשייתית, פסולת ממים משומשים או פסולת הקשורה למי ביוב צריכה להשפיע על אזור החוף

פרופיל מי הרחצה חייב להיות מיושם עבור כל חוף של הדגל הכחול. הפרופיל חייב לכלול זיהוי של מקורות זיהום פוטנציאליים, תיאור המאפיינים הפיסיים, הגאוגרפיים וההידראוליים של מי הרחצה וכן הערכה על פוטנציאל התהוות אצות ו'כחוליות' (ציאנובקטריות).

מומלץ שלא תיזרק שום פסולת אם תעשייתית, אם הקשורה למי ביוב או למים עירוניים משומשים באזור הדגל הכחול או באזור חוצץ מיידי ובסביבותיו. במקרה של זריקת פסולת באזור החוף, הדבר חייב להיות מדווח בזמן הגשת המועדות.

היכן שמזהים שילוב של שפכי ביוב גולשים או שפכי מים עירוניים/תעשייתיים משומשים בתוך האזור המיועד או באזור הסמוך -- יש לספק לציבור מידע המזהיר מפני הפרשות זמניות שיכולות בטווח הקצר להשפיע על איכות מי הרחצה.

איסוף פסולת של מים עירוניים משומשים, הטיפול בה והשלכתה בקהילה חייבים לעמוד בסטנדרטים לאומיים/ בינלאומיים כמו גם בחקיקה לאומית/ בינלאומית. למדינות האיחוד האירופי ישנן דרישות לטיפול ולאיכות המתאימה המופיעות בצווי האיחוד האירופי לטיפול במים משומשים אורבניים (91/271/EEC). מספר מדינות חדשות באיחוד קבלו פטור מצו האיחוד. ללא שום קשר לחקיקה או לסטנדרטים לאומיים ובינלאומיים כאלה ואחרים, אסור שמים משומשים או כל פסולת אחרת יהיו בעלי השפעה שלילית על הסביבה או יסכנו את הסטנדרטים של הדגל הכחול לאיכות המים.

בנוגע לזיהום תעשייתי, יש לתת הודעה לגבי מתקנים תעשייתיים ומפעלים בסביבת החוף, תוך ציון את השפעתם הסבירה על הסביבה. זאת ועוד, הרשויות המתאימות חייבות לאשר בכתב שהאזור מפוקח כדי לאמת את ההשפעות הסביבתיות של המתקנים התעשייתיים ולאשר שהם אינם מהווים סכנה בריאותית או מטרד סביבתי.

בנוסף, הרשויות המתאימות חייבות לאשר בכתב שהאזור תחת פיקוח על מנת להבטיח שההשפעות הסביבתיות של מתקנים תעשייתיים הממוקמים בקרבת מקום לא יהוו סיכון לבריאות הציבור או מטרד לסביבה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 10- החוף חייב לעמוד בדרישות של הדגל הכחול לפרמטרים מיקרוביולוגיים מפני
Escherichia coli (faecal coli bacteria) / intestinal enterococci (streptococci)

הפרמטרים המיקרוביולוגיים שצריכים להיות תחת פיקוח מופיעים מטה. ערכי הקצה של הדגל הכחול תקפים הן לגבי מים מתוקים והן לגבי מי ים¹.

פרמטר	ערכי קצה
Escherichia coli (Faecal Colibacteria)	250 cfu ² /100 ml
Intestinal Enterococci (סטרפטוקוקוס)	100 cfu/100 ml

החלק (האחוז) המצופה

לצורכי הערכה של חוף כמועמד לתוכנית הדגל הכחול, נדרשים 95 אחוזי התאמה לערכי הקצה המצוינים מטה. זאת בהתאמה לצו האיחוד האירופי למי רחצה משנת 2006 ולהמלצת ארגון הבריאות העולמי (WHO). החלק צריך להיות מחושב לגבי כל פרמטר וכן לעמוד בו. למשל, אם החלק ה-95 הוא מתחת לערכי הקצה בתחום חיידק האשריכיה קולי (E. Coli) אך בתחום ה Intestinal Enterococci לא, אז החוף לא יוכל לזכות בהכרת הדגל הכחול.

פרטים לגבי שיטת החישוב של החלק ה-95 ניתן למצוא בנספח א'. יש גיליון חישוב אלקטרוני זמין בדפי האינטרנט שבדף הבית של הדגל הכחול נכון לינואר 2010. יש להכניס את כל תוצאות דגימות מי הרחצה לגיליון האלקטרוני והחלקים יחושבו אוטומטית. הגיליון צריך להישלח לגוף התיאום הבינלאומי יחד עם הבקשה.

עבור מדינות האיחוד האירופי אשר מיישמות את "הדגל הכחול", חוף המגיש בקשה חייב להיות מסווג כ"מצויין".

¹ ארגון הבריאות העולמי (WHO) ממליץ להגדיר סטנדרטים משותפים לשניהם, בראותו שנהרות וגורמים נוספים משפיעים על מליחות המים ועל כן קשה לעשות הבחנה ברורה האם ניתן להתייחס למי הרחצה כמי ים או כמים מתוקים. ביסוס סטנדרטים של מים על ערכי קצה מבטיח גישה זהירה לבריאות בני אדם בחופי הדגל הכחול.

² cfu = colony forming units (of bacteria)

כפי שצוין קודם לכן, במקרים של תנאי מזג אויר קיצוניים, ניתן לשקול הפחתה של דגימות. במידת הצורך, החופים המגישים בקשה צריכים להישלח כמקרי פטור.

ראה נספח א' לפירוט נוסף על מקרי פטור

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 11: על החוף למלא במלואן אחר דרישות הדגל הכחול לפרמטרים הפיסיקליים-כימיים הבאים

איכות מים יכולה להיות מושפעת גם מפרמטרים פיסיקליים וכימיים דוגמת רמת חומציות (pH), שמן ואשפה ושפוכת המועברות במים.

- רמת חומציות היא בין 6-9 באופן נורמלי
- אסור שתהא שום שכבת שמן על פני המים ושום סימן לריח. על הקרקע, החוף חייב להיות מבוקר מבחינת שמן ועל תוכניות חירום לכלול את הפעולות הנדרשות במידה של זיהום מסוג זה.
- העדר חומרים המועברים במים כגון משקעי זפת, עץ, חפצי פלסטיק, בקבוקים, מכלים, זכוכית או כל חומר אחר.

יש לבצע פעולה מיידית אם מזהים שינויים אנורמליים ובכללם שינויים בצבע, בשקיפות ובעכירות המים. במידה שזיהום פיסיקלי או כימי נצפה באופן חוזר, "הדגל הכחול" צריך להיות מוסר למשך שארית העונה והחוף לא יהיה זכאי לדגל כחול בשנה הבאה, אלא אם כן החוף המועמד עומד בתנאים להגשתו כמקרי פטור.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

ניהול סביבתי

קריטריון 12: על הרשות המקומית/ מפעילי החוף להקים וועדת ניהול חוף

הוועדה תהא אחראית להבטיח את העמידה בכל הקריטריונים לניהול סביבתי כולל הדרישות לגבי שמורות ימיות באם ישנן. הוועדה צריכה להיות מורכבת מבעלי עניין רלוונטיים ברמה המקומית ואלו יכולים להיות נציגי הרשות המקומית, מנהלי המלון, מנהלי החוף, מצילים, נציגים חינוכיים, ארגונים לא ממשלתיים מקומיים ובעלי עניין אחרים דוגמת נציגי הקהילה, קבוצות משתמשים מיוחדים, נציג אנשי שמורת הטבע וכיו"ב.

הוועדה צריכה לפעול עם ולתמוך ברשות המקומית/ מפעילי החוף ויכולה למסד מערכות ניהול סביבתיות ולערוך ביקורות סביבתיות על החוף ומתקניו.

במקרים מתאימים, הוועדה יכולה להיות אחראית על מספר חופי "הדגל הכחול" בתחומי הרשות המקומית או האזור. במילים אחרות, אין צורך בהקמת וועדה נפרדת לכל חוף של "הדגל הכחול".

קו מנחה	קריטריון חובה
עבור כל האזורים	

קריטריון 13: על הרשות המקומית/ מפעילי החוף לעמוד בכל התקנות הנוגעות למיקום ולהפעלה של החוף

תקנות בתחומי תכנון אזור חופי, ניהול סביבתי, חקיקה על מים משומשים, חקיקה סביבתית ואחרות, חייבות להיות מיושמות בכדי שהחוף יוכל לקבל סטטוס של "הדגל הכחול". המועמד חייב להבטיח שהמתקנים ושהפעילויות אשר תחת אחריותו עומדים בקווים המנחים הללו ו/או בתקנות. הטיפול במיקום החוף, המתקנים, ניהול החוף וסביבתו הקרובה חייב להיות בתיאום עם תוכניות פיתוח רשמיות ועם תקנות תכנון. החקיקה יכולה לכלול תקנות של תכנון שימוש בקרקע, השלכת שפכי ביוב/פסולת תעשייתית, תקנות בריאות סביבתיות, תוכניות שימור, רישיונות הפעלה ואישורים וכו'.

מיקום המתקנים והשימוש באזור החוף וסביבתו חייבים להיות כפופים לקווים מנחים של תכנון. הדבר כולל ביצוע הערכות על ההשפעה הסביבתית. בזמן הגשת הבקשה למעמד "הדגל הכחול", הרשויות צריכות לספק עדויות כתובות ממחלקת התכנון שכל המבנים שעל החוף עומדים בתקני הבניה המקומיות.

מתקני חוף קיימים, בניה ושימושים אחרים בחוף ובסביבותיו חייבים להתאים לחוקים המסדירים את השימוש באזורים החופיים או באזורי מים מתוקים, כולל תקנות שימור סביבתי. החלק האחורי של החוף, כולל דיונות, שבילים ואזורי חניה, חייב להיות מתוחזק כראוי בהתאם לעקרונות הטיפול באזור חופי.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 13 ב' – ניהול אזורים רגישים

אתרים מסוימים בחופי הדגל הכחול או בקרבתם עלולים להיות רגישים ביותר וידרשו ניהול מיוחד. במקרים אלו, אנו מעודדים נחוצות את מפעילי החוף להתייעץ עם ארגון או עם מומחי שימור הולמים לקבלת עצות על אופן ניהול האתרים הללו. באזורים הדורשים ניהול מיוחד, על המועמד לספק בעת הבקשה אישור שיעוץ מעין זה אכן התבצע ושתוכנית הניהול תיושם.

עם זאת, רגישות אזורים מסוימים יכולה למנוע מהם מלהשתייך לתוכנית הדגל הכחול או מלפרסם בחוף מידע המכווין אנשים לשם. מספר גדל של מבקרים עלול לסכן את חיי הטבע ואת סביבות המגורים הטבעיות של בעלי החיים, עקב שימוש בשטח אדמה לבניית מתקנים, חניה, דרכי מעבר למשל. כלל עקרוני הוא שההכרה של הדגל הכחול ניתנת רק לאתרים שיכולים להפגין יכולות ניהול של המבקרים בהם וכן ניהול של שימושי נופש וכיף באופן שמונע נזק ארוך טווח ובלתי הפיך לסביבת הטבע המקומית.

אם חוף הדגל הכחול נמצא בשמורת טבע ימית או לידה, יש להתייעץ עם הנהלת השמורה בכדי להבטיח את שימור המערכת האקולוגית ואת המגוון הביולוגי הקיים.

קריטריון 14 - החוף חייב להיות נקי

החוף והאזורים בסביבתו ובכללם שבילים, אזורי חניה ושבילי הגישה לחוף, חייבים להיות נקיים ומתוחזקים כל הזמן. אסור שאשפה תצטבר ותגרום לאזורים הללו להפוך למכוערים או למסוכנים.

על החוף לעמוד בקווים המנחים הלאומיים או בחקיקה הנוגעת לאשפה ולטיפול בפסולת. ניקוי החוף יכול שיעשה בצורה מכנית או ידנית, תלוי בגודל, במראה וברגישות החוף וסביבתו. באזורים בהם השימוש בחוף רב, רצוי לעשות ניפוי מכני וניקוי עמוק של החול, היכן שאפשר, על מנת להסיר חלקיקים קטנים כמו בדלי סיגריה וכיו"ב.

בזמן סערה ושיטפונות מים, אזורי השפכים וסביבותיהם חייבים להיות נקיים.

במהלך ניקוי החוף, יש להקפיד על התחשבות בצמחיה ובחי המקומיים, כגון במקומות בהם צבים קוברים את ביציהם בחול. השימוש בקוטלי חרקים או בחומרים כימיים לניקוי החוף והסביבה הקרובה אינם מורשים. ניקיון של שמורות טבע ימיות כמו ניקיון של אזורים רגישים (דיונות חול וכד') חייב להיעשות בהתאם לחוק ולהנחיות הרשויות הרלוונטיות.

למידע על ניהול פסולת algal ואצות, פנו לקריטריון 15.

לשם קביעת רמת הניקיון של החוף, מומלץ להשתמש בשיטה למדידת הלכלוך בחוף (ראו נספח ז' להמשך פירוט).

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 15: צמחית אצות או שפוכת טבעית צריכות להישאר על החוף

נהוג להתייחס לצמחית Algal כאל אצות. אצות ושאר סוגי הצמחייה/ שפוכת טבעית הם רכיבים טבעיים של מערכות אקולוגיות, הן במים מתוקים והן במי ים. אל המערכות האקולוגיות הללו יש להתייחס כאל סביבה טבעית וחיה ולא רק כאל נכס ומקור לנופש שיש לשמור עליו מסודר. על כן, הטיפול באצות או בצמחייה/ שפוכת טבעית אחרת על החוף חייב להיעשות תוך רגישות כלפי המבקרים וכלפי קיומו של מגוון רחב של צמחים ובעלי חיים המצויים בסביבתם הטבעית. היפטרות טבעית מהם ע"י גאות ושפל וגלים בחוף אפשרית, כל עוד היא אינה מהווה מטרד.

אין להרשות שצמחייה תצטבר עד שלב שהיא מהווה סכנה. רק במידה שהדבר הכרחי לחלוטין, יש להסיר צמחייה ואח"כ להתחשב באופני השלכתה כך שיהיו ידידותיים לסביבה, למשל, ע"י הפיכתה לקומפוסט או לחומר דישון. כשאפשרי, יש להתייעץ עם מומחים סביבתיים בנוגע לטיפול בצמחיית האצות על החוף.

באזורים מסוימים, האצות מיובשות על החוף לשימוש עתידי, אם בדישון ואם בייצוב דיונות. אין לרפות את ידי אלו העושים נהג טוב זה, אך חשוב במקביל להבטיח שהדבר לא יצור מטרד למשתמשי החוף.

קו מנחה	קריטריון חובה
	כל האזורים

קריטריון 16: פחי או מכלי אשפה חייבים להיות זמינים בחוף בכמות מתאימה ועליהם להיות מתחזקים באופן קבוע

מכלים לגריסת אשפה ופחי אשפה (עדיף מכוסים) חייבים להתאים מבחינת העיצוב והמראה וכן מבחינת הפונקציונאליות. מומלץ שהפחים יהיו מיוצרים מחומרים ידידותיים לסביבה כגון חומרי פלסטיק עץ או ממוחזרים.

צריך שתהא כמות מתאימה של פחים על החוף ועליהם להיות מתחזקים באופן קבוע, מאובטחים היטב ובגודל המתאים. תכולת פח אחד, מספר המשתמשים בחוף ותדירות ריקון הפחים קובעים את מינימום הפחים שיש לשים וכן את המרווחים ביניהם על החוף. בשיא עונת התיירות, יש להגדיל, בהתאם לצורך, את תדירות הריקון ולהקטין את המרווחים שבין הפחים.

לסיכום, יש להתחשב בגורמים הבאים בבואכם לבחור ולמקם פחים:

- תכולת פח האשפה
- חומרים ידידותיים לסביבה
- סוג ומקור השאפה
- עוצמת תנועת הולכי הרגל
- שיטות מתן השירותים והמרווחים ביניהם (כולל בתקופות שיא)
- סביבה מקומית לדוגמא- רוחות, גאות ושפל גבוהים, שחפים המחטטים בזבל..
- נגישות מבחינת גובה, פני השטח וכו'.

ניתן להיפטר מהאשפה שנאספה רק במתקנים מורשים המאושרים ע"י הרשויות על בסיס דרישות סביבתיות. תפקיד הקהילה המקבלת את הדגל הכחול היא לוודא שהאשפה נזרקת כראוי.

קו מנחה	קריטריון חובה
	כל האזורים

קריטריון 17: מתקנים להפרדת חומרי פסולת הניתנים למיחזור צריכים להיות זמינים על החוף

כאשר יש בקהילה מתקן מיחזור מקומי אז צריכות להיות בחוף מכולות זמינות לחומרים כגון זכוכית, פחיות, פלסטיק, נייר וכו'. כלי הקיבול צריכים להיות מעוצבים ומנוהלים כראוי בהתאם לסוג הפסולת

המתקבלת, עליהם להיות מרוקנים באופן קבוע ולהיות מונחים היטב בכדי שיהיו נגישים. מתקני המיחזור צריכים לאפשר איסוף והפרדה של כמה שיותר סוגי חומרים שונים שאפשר.

בעת הגשת הבקשה, על הרשות המקומית/ מפעילי החוף לציין באם יש בידי הרשות המקומית מתקנים למיחזור אשפה. במידה שאין מתקנים, על המועמד להגיש פטור מקריטריון זה.

"הדגל הכחול" מעודד רשויות מקומיות/ מפעילי חופים לקדם מיחזור והפרדת פסולת בחוף, אף אם אין מתקן מיחזור מקומי לקהילה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 18: יש לספק כמות הולמת של שירותים או חדרי נוחיות

מספר תאי השירותים הזמינים בחוף חייבים לשקף את המספר הממוצע של המבקרים בחוף משך עונת השיא, את אורך החוף ואת מספר ומיקום נקודות הגישה העיקריות.

מתקני השירותים חייבים להיות קלים לאיתור ע"י שימוש בסמלים ובמידע על המפה שעל לוח המודעות של "הדגל הכחול".

יש לעודד קיומם של מקלחות (על החוף עצמו או בתוך המבנים), חדרי הלבשה ומתקנים להחלפת חיתולים. ניתן למקם שירותים גם לצד חנויות, מסעדות, קפיטריות או כל מוסד אחר הפתוח לציבור. צריכים להיות מתקנים המתאימים גם למבקרים עם מוגבלויות (ראו קריטריון 32).

מתקני השירותים חייבים להיות מצוידים בכיורים, בסבון ומגבות נקיות (מנייר או מבד) או במתקן לייבוש ידיים.

הגישה למתקני השירותים חייבת להיות בטוחה.

יש לתת את הדעת גם על העיצוב ועל תחזוקת המתקנים הללו. עליהם להשתלב היטב במסגרת הסביבה הבנויה והטבעית ועליהם להיות מתוחזקים בקביעות הן כדי ליצור מראה שמור היטב והן כדי למנוע ונדליזם של המבנה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 19: מתקני השירותים חייבים להישמר נקיים

מתקני השירותים חייבים להישמר נקיים כל הזמן. תדירות הבדיקה והניקיון חייבת לשקף את אינטנסיביות השימוש. חופים עם כמות גדולה של מבקרים יומיים חייבים לוודא שמתקניהם נבדקים ומנוקים מדי יום או כמה פעמים ביום. מומלץ להשתמש בחומרי ניקוי, סבון ומגבות ידידותיים לסביבה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	כל האזורים

קריטריון 20: במתקני השירותים חייבת להיות מערכת ביוב מפוקחת

ביוב או שפכים משירותים אסור שייכנסו לאדמה או למים ללא שטופלו. בכפרים, בקהילות או בכל עירייה עם מתקנים לטיפול בביוב, על מתקני השירותים להיות מחוברים למערכת הביוב המוניציפלית.

כאשר השירותים ממוקמים מחוץ לאזורים להם מערכת הביוב המוניציפלית נותנת שירות ו/או בחופים מרוחקים, ניתן יהיה להכיר בטיפול אינדיבידואלי ובריקון קבוע של מכלים למניעת ביוב, שפכים או דליפה שאינם מטופלים מלהיכנס לקרקע או למים- אך רק בעוד אלו אינם פוגעניים כלפי הסביבה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 21: לא יתבצעו על החוף קמפינג או נהיגה שאינם מורשים ולא השלכת פסולת

קמפינג, נהיגה והשלכת פסולת שאינם מורשים חייבים להיאסר. יש לתת מידע על ההגבלות הללו ולהציגו בחוף (כחלק מקוד ההתנהגות, קריטריון 6).

רכבים (פרט לאלו בהם נעשה שימוש למטרות ניקיון ובטיחות כגון שינוע ציוד הצלה או רכבי חירום) לא יורשו להיכנס בחופי "הדגל הכחול". עם זאת, במקרים בהם לא ניתן למנוע כניסת כלי רכב לגמרי,

הדבר צריך להיות מוצדק בהתאם ומנוהל היטב. יש לייעד אזורים לנהיגה ולחניה וכן אזורים ללא רכבים וכשהסיטואציה דורשת המשטרה או פקחי התנועה יהיו אלו ששולטים בחוף. במידה שישנם רכבים מורשים, יש למנוע מהם בכל מצב כניסה לאזורים עם מים גבוהים. מרבית החוף צריך להיות חופשי מרכבים לגמרי.

כאשר אין מחסומים פיסיים המונעים מרכבים גישה לחוף והיכן שיש בעיות עם רכבים, קמפינג והשלכת פסולת לא מורשים, יש להפעיל חוקי עזר שיאסרו על הפעילויות הללו. מידע בנוגע לחוקי העזר הללו צריך להיות מוצג. השימוש בחוף או באזורים הקרובים אליו כמזבלות לאשפה או לכל סוג פסולת אחר אינו מקובל.

במקרים מיוחדים המערבים שימוש ברכבים על החוף, יש להכין תוכנית טיפול מיוחדת וליישמה כדי למנוע נזק למערכת האקולוגית, כמו גם סיכונים למשתמשי החוף. *ראו נספח ח' לקווים מנחים על אירועים בחופי הדגל הכחול.*

יש לספק חניה לרכבי חירום בסמיכות לחוף.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 22: כניסת כלבים וחיות בית אחרות לחוף חייבת להיות מושגת בקפידה

בחופי הדגל כחול, כלבים וחיות בית אחרות מורשים להיות באזורי החניה, בשבילים ובטיילות באזור גב החוף בלבד, באם הדבר מאושר ע"י רשויות החוף ותואם את החקיקה המקומית והלאומית. החיות באזורים הללו חייבות להיות מפוקחות. מומלץ לייעד אזורים ללא כלבים על מנת למנוע מכלבים ומחיות אחרות מלהיכנס לחוף ולאזור הרחצה – פרט לכלבי נחיה לבעלי ראייה חלשה.

אם בחוף מפטילים שוטרים רכובים, יש לנקוט באמצעים שיבטיחו ששום חומר צואתי לא יזהם את החוף.

במקום בו אפשר, יש להשתלט על חיות תועות וצריכות להתקיים מערכות להרחקתן מהחוף. כמו-כן, יש לנקוט אמצעים למניעת כניסה של חיות תועות לחוף. כשחיות תועות יכולות להיכנס לחוף ולא ניתן

להשתלט עליהן, מומלץ שמפעילי החוף/ הרשות המקומית יעמידו תמרורים ברורים המיידעים את הציבור על כך. עוד מומלץ שהמידע שיוצג לציבור יכלול הנחיות להתנהגות בעת שחיות תועות נראות על החוף.

קו מנחה	קריטריון חובה
	כל האזורים

קריטריון 23: כל המבנים והציוד שבחוף חייבים להיות מתוחזקים כראוי

יש לתת את הדעת על מראה המבנים והבניינים בחוף. עליהם להשתלב היטב עם הסביבה הבנויה והטבעית בחוף, להיצמד לסטנדרטים של עיצוב ולעמוד בדרישות סביבתיות ואסתטיות. הכוונה בציוד על החוף היא לכלול גם מתקנים או שירותים שלא צוינו בשום קריטריון אחר, כגון מגרשי משחקים ומזח. הציוד צריך להיות מתוחזק בקביעות ולהיבדק כדי לוודא שהוא בטיחותי לשימוש. יש להתחשב ב: ניקיון הציוד, מצבו, ההשפעות הסביבתיות של הצבע ושל החומרים האחרים המשמשים לתחזוקת הציוד/המבנים וכל סיכון פוטנציאלי הקשור להידרדרות ולכשלים. כשאפשרי, יש להשתמש במוצרים הידידותיים לסביבה.

למניעת כניסה של הציבור, כל עבודות הבניה והמבנים המסוכנים חייבים להיות מגודרים. אם הבניה מתבצעת במהלך עונת "הדגל הכחול", יש לעמוד בכל קריטריוני הדגל הכחול במהלך תקופת הבניה. וכן, פעולות הבניה לא צריכות להשפיע על משתמשי החוף.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 24: בתי גידול רגישים בים או במים מתוקים (כמו שוניות אלמוגים או מצעי עשב ים) בקרבת החוף חייבים להיות מנוטרים

במידה שיש בתי גידול רגישים (כגון שוניות אלמוגים או מצעי עשב ים) הממוקמים במרחק 500 מטר מכל חלק של חוף הדגל הכחול, יש להקים תוכנית פיקוח בכדי להשגיח על בריאות בתי הגידול (שוניות או מצעי עשב ים) לפחות אחת לעונה.

יש להתייעץ עם ארגון מומחה או עם הרשות הרלוונטית בנוגע לניטור וניהול אזור רגיש זה.

ניתן להשתמש בתוכנית "בדיקת השוניות" לשם פיקוח על שוניות האלמוגים. ראו נספח ח' לפירוט נוסף על מערכת הפיקוח של בדיקת השוניות.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים שהדבר ישים בהם

קריטריון 25: יש לקדם אמצעי תחבורה ברי קיימא באזור החוף

קריטריון זה מתייחס לכל הפעולות ש-

- מעודדות את הציבור לתחבורה קולקטיבית
- מעודדות רכיבה על אופניים, השכרת אופניים ומתקנים להחניית אופניים
- תומכות בתוכניות לארגן תנועה ולהפחית את תקופות שיאי התנועה
- מפתחות גישה להולכי רגל

תוכנית "הדגל הכחול" מעודדת קידום של אמצעי תחבורה אלטרנטיביים כגון שאטלים בחוף, השכרת אופניים או מתן אופניים בחינם. יוזמות שכאלו צריכות לקבל תשומת לב מיוחדת בקהילות עם צפיפות תנועה גבוהה באזור החוף או כאשר החוף ממקומם באזור רגיש.

מומלץ שהרשות המקומית/מפעילי החוף יישמו תוכנית ניהול תנועה על מנת להוריד את נפח התנועה ואת ההשפעה של התנועה על השימוש בקרקע ועל זיהום אוויר בחוף הדגל הכחול ובאזורים הסובבים אותו.

עוד מומלץ שמידע על זמינות תחבורה ברת קיימא יהיה זמין על לוחות המודעות של "הדגל הכחול".

קו מנחה	קריטריון חובה
עבור כל האזורים	

בטיחות ושירותים

קריטריון 26: כמות מספקת של מצילים ו/או ציוד מציל חיים חייבים להיות זמינים בחוף

מומלץ שהרשות המקומית תיקח על עצמה לערוך הערכת סיכונים רשמית של החוף (שתבצע ע"י רשות מקומית מתאימה או גוף של מומחים), ושאסטרטגיה מתאימה תינתן כתגובה להערכה. הקרן לחינוך סביבתי עובדת כרגע עם הפדרציה הבינלאומית להצלת חיים (ILS) להעמדת שיטה הולמת עבור חופי "הדגל הכחול". מתוכנן שכל חופי "הדגל הכחול" יעברו הערכת סיכונים החל משנת 2012.

יש לראות באספקת ציוד/צוות הצלה בחוף כאלמנט אחד בלבד מאסטרטגיה מקיפה הכוללת מידע וחינוך.

נוכחות מצילים בחוף "הדגל הכחול" מומלצת לשם העלאת רמת הבטיחות בחוף, במיוחד היכן שיש מספר גבוה של מבקרים. צריך להיות מספר מתאים של מצילים (מינימום 2) שימוקמו במרווחים הולמים (מומלץ לא יותר מ-200 מטר אחד מהשני) בהתאם למאפייני החוף והשימוש. מספר המצילים חייב לעלות כאשר יש שימוש שיא בחוף.

מצילים חייבים להיות בעלי הכשרה לאומית או בינלאומית הולמת. יש לבדוק תעודות לפני העסקה ועל התעודות להיות זמינות לבקשת המפעיל הלאומי.

מצילים יהיו מועסקים להצלת חיים בלבד ולא בשילוב שום תפקידים נוספים כספורט מים, שירותים והשכרות, ניקיון וכן הלאה.

מצילים צריכים להיות מזוהים בקלות. על כן, מומלץ שמצילים ילבשו מדים אדומים/ צהובים המזוהים ברמה בינלאומית. ציוד הצלה מתאים חייב להיות מסופק למצילים.

אזורי רחצה המפוקחים ע"י מצילים חייבים להיות מסומנים בבירור. האזור חייב להיות מוגדר על המפה, בנקודות מידע ו/או פיסית על החוף באמצעות סמנים או דגלים. החלוקה הבאה לאזורים מומלצת: אדום= אין לשחות כאשר דגל אדום מונף, אדום/צהוב= שחיה באזור המפוקח ע"י מצילים, שחור/לבן= chequered flags = אזורי גלישה ושיט בלבד (אלא אם כבר קיימת מערכת בה יש דגלים אחרים המסמלים חלוקה לאומית אחרת לאזורים).

בחופים עם גורמי סיכון נמוכים ועם מעט משתמשים, ציוד הצלה יכול להחליף נוכחות מצילים. ציוד הצלה יכול לכלול: גלגלי הצלה, מצופי טורפדו, ווים, חגורות הצלה, סירות הצלה וכו'. ציוד ההצלה חייב לכלול גישה לטלפון חירום. יש לבחון את הציוד בקביעות ולעמוד בקווים מנחים לאומיים/בינלאומיים.

כאשר מספקים ציוד הצלה, יש למקמו בבירור, עליו להיות זמין וממוקם במרווחים קבועים שיאפשרו גישה מהירה אליו מכל נקודה בחוף. בחופים ללא מצילים, מומלץ שהמרווחים לא יעלו על 100 מטר אחד מהשני. הציוד חייב לכלול הוראות שימוש והנחיות למקרה הצלה.

תקופת הזמינות של ציוד הצלה ו/או מצילים ושל עזרה ראשונה חייבת להיות מודגשת בבירור על לוחות המודעות של "הדגל הכחול" או בסוכות המצילים. מידע מסביר על מערכת דגלי החירום שבשימוש חייב להופיע.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 27: ציוד עזרה ראשונה חייב להיות זמין על החוף

הציוד חייב להיות זמין ע"י: (א) מציל על החוף ו/או (ב) תחנת עזרה ראשונה המאוישת בצוות מיומן ו/או (ג) ציוד הממוקם בחנות או במתקן אחר שעל החוף ו/או (ד) זמין ישירות על החוף לציבור. מומלץ ביותר שבחופים עמוסים ובחופים של משפחות יהיו תחנות עזרה ראשונה עם נוכחות של צוות במקום. צוות עזרה ראשונה חייב להיות בעל הכשרה הולמת.

תחנות עזרה ראשונה צריכות להיות מאובזרות בציוד הבא: (א) מלאי של ציוד עזרה ראשונה מתאים (מוצרים בסיסיים של עזרה ראשונה כתחבושות, כפפות, חומרי חיטוי, פלסטרים וכו'); (ב) מים קרים ורצוי שגם מים חמים; (ג) מיטת עזרה ראשונה; (ד) בלוני חמצן ומסיכה; (ה) לוח נשיאה שלא מאפשר תנועה לנפגעי טראומה (למשל, קורות או "רתמת עכביש" (spider harness); (ו) ציוד נוסף (ערכת טיפול בפגיעת כרישים) וכו'.

תחנות עזרה ראשונה או המיקום של ציוד עזרה ראשונה חייבים להיות מסומנים ומוצגים בבירור לשם איתור מהיר וקל ע"י מבקרי החוף (כולל על המפות שעל לוחות המודעות של "הדגל הכחול"). ראו קריטריון 5. בנוסף, יש ליידע בבירור בנוגע לזמני זמינות העזרה הראשונה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 28: תוכניות חירום להתמודדות עם סיכונים כתוצאה מזיהום חייבות להיות מוכנות

תוכניות החירום צריכות לכלול נוהל שיהיה מזוהה ויספק סיוע יעיל במקרי חירום. מקרה חירום יכול להיגרם כתוצאה מדליפת נפט, דליפת פסולת מסוכנת/רעילה המגיעה לחוף מהים, שפכי מי גשמים ומשקעים אחרים, הוריקנים, פריחת אצות שיכולה להיות מסוכנת וכו'. מקרה חירום בהקשר זה יוגדר כאירוע המוביל להשפעה רחבת היקף על החוף או על מי הרחצה.

במטרה לטפל במהירות בזיהומים ברמה המקומית בשיתוף פעולה עם רשויות מקומיות, יש לכלול את הצעדים הבאים:

- זיהוי אנשים שיש ליצור עימם קשר במקרה של זיהום.
- מעורבות של כל שירותי האדמיניסטרציה והאנשים שצריכים להיות בתמונה.
- נוהל הגנה או פינוי של אנשים במידת הצורך.
- נוהל אזהרה של הציבור ומתן מידע.
- הסרה של "הדגל הכחול".

תוכנית החירום חייבת לפרט עם מי יש ליצור קשר במקרה של תקרית זיהום. אחראי מקומי חייב להיות ממונה לתפקיד זה. כמו-כן, יש לפרט מי עושה מה במקרה חירום, כולל תקריות זיהום.

זאת ועוד, תוכנית החירום חייבת לעמוד בקנה אחד עם חקיקה לאומית באזור כגון תוכנית לאומית במקרה של דליפת נפט.

כל עוד מקור הסיכון קיים, יש ליידע את הציבור על הזיהום או על הסכנה האפשרית ע"י פרסום מידע בחוף, בכל נקודות הכניסה לחוף, בתקשורת, במשרדי תיירות או בכל אמצעי תקשורת רלוונטי נוסף. אם מקור הסיכון הוא בצורת מים מזוהמים בקנה מידה גדול, אזי על הציבור להיות מיודע שהרחצה אינה בטוחה והחוף צריך להיסגר לשחייה. במידה שיש הפרה של קריטריונים של "הדגל הכחול" ולמען הבטחת היורה של "הדגל הכחול", יש להסיר באופן זמני את הדגל ולפרסם מידע על לוחות המודעות של "הדגל הכחול" או בחוף. יש לפרסם בחוף, עם עדיפות על לוחות המודעות של "הדגל הכחול" מספרי חירום של המשטרה, עזרה ראשונה ועוד מספרי חירום רלוונטיים יחד עם פרטי ההתקשרות עם שירותי החירום במקרים של דליפת נפט או כימיקלים רעילים.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 29: יש לנהל נכון שימושים ומשתמשים שונים בחוף כדי למנוע קונפליקטים ותאונות

חופים התומכים בקיום פעילויות מרובות חייבים לבנות תוכניות ניהול מסודרות כדי למנוע תאונות וקונפליקטים. התוכניות חייבות לכלול חלוקה לאזורי שחיה, גלישה, גלשני רוח וכלי שיט ממונעים. באותו הזמן, שימוש בחוף למטרות נופש חייב להיות מנוהל מבלי להשפיע לרעה על הסביבה הטבעית ועל המגוון הרחב של בעלי החיים והצמחייה החיים בסביבתם הטבעית ותוך התחשבות בשיקולי אסתטיקה.

שחיינים צריכים להיות מוגנים מכל סוגי כלי השיט הימיים (הממונעים, המשייטים והמדושים). היכן שצריך, חלוקה לאזורים באמצעות שימוש במצופים, מגדלור או שלטים צריכה להתבצע. יש לבצע את אותו הדבר באזורי גלישה. יש להבחין בין כלי שיט ממונע, כלי שיט מדווש וכלי שיט רגיל. השימוש בפעילויות השונות הללו חייב להיות מופרד.

סירות מנוע וכלי שיט ממונעים חייבים להיות מופעלים במרחק של לפחות 100-200 מטר מאזור השחיה. המרחק המדויק צריך להיקבע ע"י הסוכנות המקומית המסדירה עניינים אלו. בנוסף, אלו המשתמשים בכלי שיט ממונעים חייבים לספק קווים מנחים לשימוש בכלי השיט שלהם ולמיקום האזורים השונים.

הרשות הרלוונטית, למשל מצילים, חייבים לאכוף את החלוקה לאזורים של אזורי הבילוי והפעילות השונים במים. פעילויות שונות על החוף גם צריכות להיות מופרדות לאזורים ומסומנות בבירור.

יש לתת את הדעת ולהתחשב בהפרעות רעש פוטנציאליות מהפעילויות הללו (פעילות ממונעת, סטריאו, עפיפונים).

פעילויות מיוחדות המתוכננות להיערך על החוף צריכות להיות ממוקמות מחוץ לאזורי השחיה המרכזיים. במידה שאירועים מיוחדים פוגעים בעמידה בקריטריונים של "הדגל הכחול", הדגל חייב להיות מוסר למשך האירוע. כשחל אירוע כזה, יש ליידע את המשתמשים דרך אזהרות ציבוריות בחוף ועדיף שהדבר יעשה בתקשורת המקומית קודם לאירוע. ראו נספח ט' לקווים מנחים לאירועים בחופי "הדגל הכחול".

החוף עצמו חייב להיות מנוהל לפי תוכנית סביבתית המגינה על מינים רגישים וסביבת מגורים טבעית של חיות. הדבר יכול להיות מושג באמצעות חלוקה לאזורים או אמצעים מונעים אחרים. במקרים מסוימים, ייתכן שיהיה צורך להגביל, לפזר או לנהל בדרך אחרת פעילויות מסוימות. חופים עם דיונות רגישות חייבים להיות מנוהלים באופן שיגן על סביבות המגורים הטבעיות שבהן, למשל ע"י גדרות. פעילויות בילוי חייבות להיות מנוהלות באופן שימנע פגיעה סביבתית, כגון ארוזיה חופית או נזק לצמחייה, והפרעה לציפורים ולחיות בר אחרות, כמו צבים.

אתרים גישים במיוחד ייתכן שיצטרכו תכנון וניהול זהירים. במקרים אלו, יש לספק הוכחות המראות שנעשתה פנייה לארגוני שימור מקומיים ושהוכנה תוכנית ניהול.

פרט להפרדה פיסית של המשתמשים השונים, החלוקה לאזורים חייבת להיות מצוינת בבירור על לוח המודעות של "הדגל הכחול" והמידע צריך להינתן בנקודות גישה וכניסה לחוף (ראו קריטריון 5).

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 30: חייבים להיות אמצעי בטיחות בכדי להגן על המשתמשים בחוף

הציבור חייב לקבל גישה לחופי "הדגל הכחול" בלי להיות לקוח של מלון מסוים או מועדון חוף. עדיף שהכניסה לחוף תהיה בחינם, למרות שישנם חופים הגובים סכום נמוך והגיוני.

הכניסה לחוף חייבת להיות בטוחה. חופים מאתגרים מבחינה פיסית חייבים לכלול מתקנים לגישה בטוחה לחוף כגון מדרגות מאובטחות עם מעקה. בדומה, יש לכלול מעברי חציה ייעודיים בדרכים עמוסות בסביבת החוף.

טיילות ומדרגות המובילות לחוף חייבות להיות שלמות ובמצב טוב. המשטח המיועד לחניית רכבים צריך להיות מסודר. יש לדאוג למקומות חניה שמורים ומסומנים היטב לאנשים עם מוגבלויות. ראו קריטריון 21 למידע לגבי חניה על החוף. שבילי גישה נוספים חייבים להיות בטוחים, עם הסדרה של רכבים ואופניים. יש לעודד הקמת שבילי אופניים היכן שהדבר רלוונטי.

במקום בו גבולות הטיילת גבוהים משני מטרים מעל החוף, יש להציב שלטי אזהרה ו/או מחסום על מנת למנוע תאונות. הדבר חשוב במיוחד היכן ששטח החוף הוא סלעי. בחנו את קריטריון 32 בנוגע לכניסה של אנשים עם מוגבלויות פיסיות לחוף.

מבקרים בחוף צריכים להיות בטוחים במהלך שהייתם בחוף. מידע על אמצעי הבטיחות צריך להיות זמין מיידית. על לוחות המודעות של "הדגל הכחול" או בתחנות המצילים יש להציג בבירור את זמני זמינות שירותי ההצלה והעזרה הראשונה. בנוסף, יש לספק הסבר על מערכת דגלי החירום, אם ישנה כזו בשימוש.

במידת הצורך, יש לספק שירותים ביטחון הולמים על החוף כשומרים מיומנים ומוכשרים האחראים לפטרל. על השומרים ללבוש מדים קלים לזיהוי וצריכים להיות מסוגלים, כשיידרשו, להציג את הרישיון שלהם כאנשי ביטחון מיומנים.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 31: מלאי של מי שתיה צריך להיות זמין על החוף

מקור מים ראויים לשתיה צריך להיות זמין על החוף, לדוגמה ממעיין, מצינור, ברז וכיו"ב. המקור יכול להיות במתחם השירותים על בחזית החוף, אך עליו להיות מוגן מזיהום ע"י בע"ח.

קו מנחה	קריטריון חובה
עבור כל האזורים	

קריטריון 32: בכל רשות מוניציפלית חייב להיות לפחות חוף "דגל כחול" אחד המספק גישה ומתקנים לאנשים עם מוגבלויות פיסיות

מומלץ ביותר שכל חופי "הדגל הכחול" יכללו מתקנים שיאפשרו גישה לאנשים עם מוגבלויות פיסיות לחוף, למבנים הסובבים אותו ולמתקני השירותים. זוהי דרישה של "הדגל הכחול" שלפחות חוף אחד בכל רשות מוניציפלית יספק את השירותים הללו. המלצת "הדגל הכחול" היא שבחוף הזה, באם אפשרי, תהיה גישה למים.

יש להקל על הגישה לחוף ע"י רמפות המותאמות למשתמשים עם מוגבלויות שונות. מומלץ שעיצוב רמפות והחומר שממנו הן עשויות יתאימו לסביבה הטבעית והיכן שאפשרי שיעשה שימוש בחומרים ידידותיים לסביבה, כלומר רכיבי פלסטיק ממוחזרים.

על המתקנים להיות מותאמים לכיסאות גלגלים ולמשתמשים עם נכויות אחרות ולעמוד בקוד הגישה הסטנדרטי של ה-ISO (ארגון התקינה הבינלאומי). על החוף לעמוד בתקנות לאומיות בנוגע לגישה ולמתקנים לאנשים עם נכויות. בנוסף, אזורי החניה צריכים לכלול מקומות חניה שמורים לנכים.

במקרים בהם לא ניתן לבנות רמפות בשל תנאים טופוגרפיים, כגון צוקים תלולים, הרשות המקומית חייבת להגיש בקשה לפטור מהקריטריון הזה.

אם אף אחד מהחופים של "הדגל הכחול" באותה רשות מקומית לא יכול לספק גישה ומתקנים לנכים, בקשה לפטור מהקריטריון הזה חייבת להיות מתועדת בפנייה.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

נספח א' - מקרי פטור

יש לעמוד בכל הקריטריונים המחייבים על מנת לקבל הכרה של "הדגל הכחול". מקרה יכול להיות מועבר ע"י חבר השופטים הלאומי לחבר השופטים הבינלאומי כמקרה פטור כאשר עולים דיונים משך תהליכי חבר השופטים הלאומי ובמידה שמועמד לא עמד בדרישות החובה. במקרים שבהם בבקשה ישנה דרישה לפטור, על חבר השופטים הלאומי להעביר את המקרה לחבר השופטים הבינלאומי עם מסמכי רקע רלוונטיים והסבר לגבי קריטריוני החובה שלא מולאו והסיבות לבקשת הפטור.

מקרי פטור יכולים לעלות כאשר חוף חורג מערכי הקצה הנדרשים בשל תקרית ידועה ומתועדת משך עונת הרחצה. במקרים בהם הטיעונים לפטור מתבססים על תקריות יוצאות דופן אך לא אופייניות למקום, הן לא יילקחו בחשבון.

הבקשה הנפוצה ביותר לקבלת פטור נובעת משיקולים של תנאי מזג אויר קיצוניים/ לא צפויים. המשפיעים על עמידה בקריטריונים של איכות המים. חבר שופטים לאומי יכול במקרים אלו לזנוח דגימה באם הרשות הלאומית המפקחת על איכות מי הרחצה אשרה באופן רשמי את הפטור. זאת ועוד, יש לצרף לבקשת הפטור הצהרה רשמית מרשויות מזג האוויר הלאומיות המעידה שאכן מזג האוויר היה יוצא דופן.

למדינות החברות באיחוד האירופי: במידה שהבקשה לפטור אושרה ע"י הנציבות האירופית (European Commission) וישנה הוכחה כתובה לאישור זה, אזי אין להחשיב את המקרה כמקרה פטור.

תקרית של זיהום ברמות גבוהות היכולה להיות משויכת באמצעות הוכחות מתועדות לנושאים אחרים, כגון תאונה או תקרית בלתי נמנעת אחרת, ניתן יהיה להעביר מועמד שהדבר קרה לו לחבר שופטים לאומי כמקרה פטור. על התייעוד להראות שהבעיה טופלה ושהזיהום קשור ללא ספק לתקרית המדוברת.

חוף יכול להגיש בקשה לפטור כאשר:

- יש מתקנים הנמצאים בבניה בעת הבקשה אך בנייתם עתידה להסתיים עד תחילת העונה.
- כתוצאה מתנאי מזג אוויר קיצוניים, לא מולאו קריטריוני החובה כגון מערך שילוט, שבילים, הגישה לחוף ניזוקה וכו', אך הללו יתוקנו עד תחילת העונה.
- החוף אינו נגיש לנכים, אך הוא החוף היחידי ברשות המקומית להרצת תוכנית הדגל הכחול. חלק מרכזי מהגשת הבקשה יכולה להצגת תוכנית ע"י החוף לגבי כיצד ומתי הם יעמדו בקריטריונים.
- מיקום החוף המרוחק משירותים לא מאפשר לו לעמוד בקריטריוני חובה, כמעבדה מוכרת עם קרדיטציה.

נספח ב' - חובה להציג מידע על תוכנית הדגל הכחול (קריטריון 1)

תוכנית הדגל הכחול

לחוף זה ניתנה הכרה של "הדגל הכחול". "הדגל הכחול" מהווה הכרה סביבתית, הניתנת לקהילות העושות מאמץ מיוחד לנהל את החופים שלהן ואת סביבת החוף או המים בפנים הארץ תוך מתן כבוד לסביבה המקומית ולטבע. על מנת להשיג את הכרת "הדגל הכחול", על הקהילה ומפעילי החופים שבה, למלא אחר מספר קריטריונים ובהם איכות המים, חינוך ומידע סביבתיים, בטיחות, שירותים ומתקנים.

מאמץ זה מצד הקהילה המקומית מבטיח שאת/ה ומשפחתכם יכולים לצפות לבקר בסביבה נקיה ובטוחה באתרי רחצה נבחרים. וכן, הדבר מבטיח שהקהילה המקומית תשמור על בסיס של פיתוח איתן.

עובדות על "הדגל הכחול":

הדגל הכחול מוענק ע"י הקרן לחינוך סביבתי (FEE), ארגון סביבה לא ממשלתי המיוצג ע"י ארגונים לאומיים כאלו בכל אחת מהמדינות השותפות.

"הדגל הכחול" הוא מענק סביבתי לחופים ולמרינות. רשויות מקומיות או מפעילי חופים פרטיים הם היחידים שיכולים להגיש בקשה להכרה בחוף "דגל כחול". הקריטריונים נוגעים בארבעה תחומים מרכזיים: א) איכות המים; ב) חינוך ומידע סביבתי; ג) ניהול סביבתי; ד) בטיחות ושירותים.

הקריטריונים של התוכנית מפותחים לאורך זמן, כך שקהילות המשתתפות בתוכנית צריכות להמשיך לעבוד על פתרון הבעיות והאתגרים הסביבתיים על מנת לקבל "דגל כחול". ההכרה ניתנת כל פעם לעונה אחת והמענק בתוקף רק כל עוד ישנה עמידה בקריטריונים. כשזהו אינו המקרה, הגורמים האחראיים מחויבים להוריד את הדגל הכחול.

ארגון ה-FEE הלאומי בודק את אתרי הדגל הכחול משך העונה.

אתם יכולים לסייע לתוכנית בכך שתנקטו פעולות להגנה על הסביבה:

השתמשו בפחי אשפה על החוף- ומחזרו פסולת באם אפשר

השתמשו בתחבורה ציבורית, הלכו או שיכרו אופניים בכדי להגיע לחוף

צייתו לקוד ההתנהגות על החוף

תיהנו מהטבע שבחוף ובסביבותיו- והתייחסו אליהם בכבוד
בחרו יעד לחופשה בו מכבדים את הסביבה- ומלון ידידותי לסביבה גם כן, אם אפשר.

הגורמים האחראיים מטעם "הדגל הכחול" ברמה מקומית, לאומית ובינלאומית

יש לפרסם שמות וכתובות של אנשי קשר אחראיים מקומיים, של מפעיל הדגל הכחול ברמה הלאומית
ושל גוף התיאום הבינלאומי.

הטקסט שצריך להופיע לצד השמות והכתובת יהיה כדלקמן: "אלו השמות והכתובות של אנשי הקשר
מטעם הדגל הכחול ברמה המקומית, הלאומית והבינלאומית. אתם תסייעו לתוכנית אם תדווחו על
אופני העמידה של הגורמים הללו בסטנדרטים של "הדגל הכחול". באופן זה תוכלו להבטיח
שהסטנדרטים של הדגל הכחול ימשיכו להתממש".

נספח ג'- קווים מנחים לפעילויות לחינוך סביבתי (קריטריון 2)

סוג פעילויות

יש להקפיד על שילוב של סוגי פעילויות לחינוך סביבתי לקבוצות המשתמשים השונות. חלק מהפעילויות רצוי שיתקיימו בחוף עצמו ויהיו בעלי נגיעה ישירה בחוף או בסביבה החופית. סוגי פעילויות אחרים יכולים להתחלק לחמש קטגוריות:

פעילויות של השתתפות פסיבית: יכולות לכלול תערוכות, סרטים, מצגות, כנסים, פאנלים, שקופיות, הרצאות של מומחים וכיו"ב.

פעילויות המשלבות השתתפות אקטיבית: יכולות לכלול סיורים מודרכים, משחקים חינוכיים, תיאטרון/מחזות, ימי ניקיון, ימי תצפית על החוף, שיעורי התמצאות בצלילה/שנורקלינג, בדיקה של החוף, תחרויות ציור/צילום, פרויקטים טבעיים של שיקום, פרויקטים של טכנולוגיה ירוקה, תוכניות "אמצו חוף", תוכניות פיקוח חופים קהילתיות וכיו"ב.

פעילויות הכשרה: הכשרה למורים, הכשרת צוותי חופים/מרינות, מבוגרים האחראים על קבוצות ילדים, מצילים, מנקים, קציני אכיפת החוק, תוכניות השכרה לאומיות מיוחדות וכיו"ב.

פרסום ומדיה: הפקת עלונים, מדבקות, שלטי הכוונה, גלויות, עיתונים מקומיים/בתי ספר, ספרים, חולצות, תיקים, פוסטרים, שידורי רדיו ועוד.

מרכז מידע סביבתי של הדגל הכחול: מומלץ ביותר שחופי הדגל הכחול יספקו מרכז מידע (תחנה, קיוסק), בו יינתן מידע ספציפי על "הדגל הכחול" ועל נושאים של חינוך סביבתי. מרכז או מקום שכזה צריך להציע גם פעילויות ותערוכות וגם לספק מידע על הטבע והסביבה על מנת שיהיה מוסמך כמרכז הסברה או חינוך סביבתי. מידע על המרכז ועל הפעילויות חייב להינתן בחוף או במשרדי תיירות בקרבת מקום. המרכז יהא פתוח ובו פעילויות ומידע לציבור הכללי, ולא רק לבתי ספר מקומיים של ילדים.

קהלי יעד

על הפעילויות להתאים לקשת רחבה של קבוצות שונות. חשוב שהרשות המקומית, יחד עם מפעילים נוספים באזור, יארגנו תוכנית לחינוך ולהעלאת מודעות בקרב קבוצות בעלי עניין שונות המשפיעות על השימוש בסביבה המקומית. קבוצות אלו יכולות להיות מבקרים, מקומיים, עובדי תחום התיירות, דיירים, תעשיות מקומיות וכיו"ב. הסוגים, הכמויות וקבוצות היעד של הפעילויות יכולות להשתנת כך

שיתאימו לסיטואציה. למשל, ביעד תיירותי מרכזי, יותר מפעילות אחת לעונה צריכה להיות זמינה לציבור הרחב.

חיבור לתוכניות קיימות

התוכניות יכולות להיות חלק מפעילות של תוכניות חינוך סביבתי קיימות, הנערכות אן האתר עצמו או בקהילה המקומית (פעילויות של בתי ספר אקולוגיים, פעילויות של Local Agenda 21 וכיו"ב). כמו-כן, מומלץ שהרשות המקומית תעבוד עם ארגונים לא ממשלתיים מקומיים בארגון הפעילויות החינוכיות.

מידע על פעילויות

מידע על פעילויות הפתוחות לציבור חייב להיות זמין בחוף ועדיף גם בעיתוני תיירות או במגזינים תיירותיים או שיוצג במשרדי תיירות. המידע המפורסם צריך לכלול: סוג הפעילויות, מיקום ומועד, למי הן מיועדות וכיו"ב.

לא מקובל

פעילויות שלא יתקבלו כחלק מהעמידה בקריטריונים הם:

פעילויות שנעשות במטרה לעמוד בקריטריונים אחרים של "הדגל הכחול" דוגמת ניקיון כללי של החוף, טיפול בפסולת, מיחזור ופרסום מידע סביבתי על לוח המודעות כפי שגם כך נדרש (כמידע על אזורים רגישים בסביבה וכו').

פעילויות המתמקדות רק בתיירות ללא שום נגיעה בתיירות ברת קיימא.

פעילויות שגם כך מתבצעות ע"י הרשות המקומית כחלק מהעמידה בקריטריונים של בריאות, בטיחות, תחבורה או תיירות.

נספח ד' - המלצות להצגת מידע על איכות המים בחופי הדגל הכחול (קריטריון 3)

חוף: _____ רשות מקומית: _____
 איש קשר: _____ מספר טלפון: _____

תאריך			
Escherichiacoli / Faecal coliform			
			☺ < 250cfu/100ml
			☹ >250cfu/100 ml
Intestinal Enterococci / Faecal streptococci			
			☺ <100/100 ml
			☹ >100/100 ml

מה משמעות התוצאות?		הדגל הכחול ואיכות מי הרחצה
Faecal streptococci / Intestinal enterococci	Faecal coliform /E.coli	
☺ מתחת ל-100	☺ מתחת ל-250	
מי רחצה מצוינים		
☹ מעל 100	☹ מעל 250	
מותר רק כמה פעמים בעונה		

נספח ה'- הקריטריונים למי רחצה 2009

אלו הקריטריונים של 2009 למי רחצה. מדינות שעוד לא יישמו את הקריטריונים החדשים של 2010 למי רחצה, יכולות לעשות בהם שימוש. שימו לב, כי הקריטריונים של 2010 חייבים להיות מיושמים עד שנת 2012 לכל המאוחר.

קריטריון 7: על החוף לעמוד באופן מלא בדרישות דגימת איכות המים ותדירותן

בחוף של "הדגל הכחול" חייב שיהיה לפחות אזור דגימות אחד ועליו להיות ממוקם היכן שריכוז המתרחצים הוא הגבוה ביותר. בנוסף, היכן שיש מקורות זיהום אפשריים, כנחלים קרובים, נהרות או מפרצים, נקודות שפך של מי גשמים ואחרים, יש לקחת דגימות נוספות במקומות אלו על מנת לספק ראיה לכך שהדגימות הללו לא משפיעות על איכות מי הרחצה.

חובה לקחת דגימות לבדיקת פרמטרים מיקרוביולוגיים ופיסיים-כימיים.

בדומה, במקרה של מים בפנים הארץ שם המים מסופקים ע"י מקורות חיצוניים במהלך תקופות יבשות, איכות המים של המקורות החיצוניים חייבת לעמוד בסטנדרטים של הדגל הכחול לאיכות המים.

יש לקחת דגימות 30 ס"מ מתחת לפני המים פרט לדגימות של שמן מינרלי שעליהן להילקח על פני השטח.

תדירות לקיחת הדגימות

הדגימה הראשונה חייבת להילקח בטווח של 5-17 ימים קודם למועד פתיחת עונת "הדגל הכחול" (הדגימה שקודמת לעונה). יש להמשיך לדגום במהלך העונה ואסור שיחלפו יותר מ-17 ימים בין כל דגימה.

תוכנית "הדגל הכחול" לא מקבלת מועמדויות מחופים בהם ללא התחשבות באורך העונה, פחות מ-5 דגימות נלקחו, משמע נדרש מינימום של 5 בדיקות בעונה.

הדגימה האחרונה חייבת להילקח תוך 17 ימים מהיום האחרון של העונה.

כאשר תוצאות הדגימות מעלות חששות לעלייה ברמות הזיהום, מומלץ להעלות באופן זמני את תדירות לקיחת הדגימות כדי לאתר מקרי זיהום אפשריים. דגימות נוספות יכולות להיות שימושיות כשהרשות המקומית תרצה להגיש בקשה להשמטת דגימה (ראו נספח א' על מקרי פטור).

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 8: על החוף לעמוד באופן מלא בדרישות ובסטנדרטים לניתוח איכות המים

הדגימות צריכות להיאסף רק בידי אדם עצמאי, שקבל סמכות באופן רשמי והוכשר למשימה.

רק מעבדה עצמאית צריכה לבצע את ניתוח דגימות מי הרחצה. המעבדה חייבת להיות בעלת קרדיטציה ברמה הלאומית או הבינלאומית לצורכי ביצוע ניתוח מיקרוביולוגי וכימי-פיסיקלי.

במקרה שהדוגם או שהמעבדה אינם עצמאיים, בזמן הגשת הבקשה יש להגיש בקשה לפטור ולספק פרטים בנוגע לסיבת הבקשה. למשל, במקרים מסוימים החופים מרוחקים משמעותית משירותים ההכרחיים כדי לעמוד בדרישות.

שיטות ניתוח:

כשישנו רצון להגדיל את איכות ויכולת השוואה של מידע על איכות מי הרחצה לצורכי הערכת מועמדים לקבלת "הדגל הכחול", הקרן לחינוך סביבתי (FEE) מוצאת ששיטות הניתוח בהן יש להשתמש הן אלו המבטיחות מידע אמין, יכולת לייצרו מחדש, יכולת לביצוע חוזר ולהשוואה בין שיטות. הקרן נוהגת לפי סטנדרטים אירופאיים (CEN) או בינלאומיים (ISO) בהמלצותיה לגבי פרמטרים ושיטות ניתוח מקובלות. ניתן להשתמש בשיטת חישוב הממוצע ההנדסי כאלטרנטיבה לשיטת הדגל הכחול (ראה ערכי מקסימום להלן).

תוצאות של איכות מים חייבות להינתן למפעיל הלאומי מידית לאחר שהפכו לזמינות ולא מאוחר מחודש אחרי שהדגימה נלקחה.

תוצאות איכות המים מהעונה הקודמת חייבות להיות מוגשות עם הבקשה. כדי להיות כשיר ל"דגל הכחול" על החוף להציג, דרך הדו"חות הללו, שהייתה עמידה בסטנדרטים לאיכות מי הרחצה בעונה הקודמת.

בנוסף, מידע על איכות המים צריך להתפרסם על לוח המודעות של "הדגל הכחול".

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 9: שום פסולת תעשייתית או פסולת הקשורה למים משומשים או למי ביוב צריכה להשפיע על אזור החוף

מומלץ שלא תהיה שום השלכת פסולת אם תעשייתית, אם של מים משומשים אורבניים או של שפכי מי ביוב לתוך אזור הדגל הכחול או לאזור המידי החוצץ/ הסובב אותו. במידה שיש נקודות השלכה בחוף או בסביבתו, אסור שתהיה לכך שום השפעה על איכות מי הרחצה ומיקום נקודות אלו חייב להיות מדווח בזמן הגשת המועמדות.

איסוף פסולת של מים עירוניים משומשים, הטיפול בה והשלכתה בקהילה חייבים לעמוד בסטנדרטים לאומיים/ בינלאומיים כמו גם בחקיקה לאומית/ בינלאומית. למדינות האיחוד האירופי ישנן דרישות לטיפול ולאיכות המתאימה המופיעות בצווי האיחוד האירופי לטיפול במים משומשים אורבניים (91/271/EEC). מספר מדינות חדשות באיחוד קבלו פטור מצו האיחוד. ללא שום קשר לחקיקה או לסטנדרטים לאומיים ובינלאומיים כאלה ואחרים, אסור שמים משומשים או כל פסולת אחרת יהיו בעלי השפעה שלילית על הסביבה או יסכנו את הסטנדרטים של הדגל הכחול לאיכות המים.

בנוגע לזיהום תעשייתי, יש לתת הודעה לגבי מתקנים תעשייתיים ומפעלים בסביבת החוף, תוך ציון את השפעתם הסבירה על הסביבה. זאת ועוד, הרשויות המתאימות חייבות לאשר בכתב שהאזור מפוקח כדי לאמת את ההשפעות הסביבתיות של המתקנים התעשייתיים ולאשר שהם אינם מהווים סכנה בריאותית או מטרד סביבתי.

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 10: על החוף למלא במלואן אחר דרישות הדגל הכחול לפרמטרים המיקרוביולוגיים faecal colibacteria (E.coli) / faecal enterococci/streptococci.

הפרמטרים המיקרוביולוגיים:

הפרמטרים המיקרוביולוגיים עליהם יש לפקח והכמויות הסטנדרטיות בכל אזור מופיעים להלן. בכל מקרה שאיכות מי הרחצה חורגת מערכי הקצה, מומלץ ביותר שדגימה נוספת תילקח מיידית לסימוכין. עוד מומלץ שהן תוצאת המקור והן תוצאת הבדיקה הנוספת ייכללו בדיווח.

אם איכות מי הרחצה חורגת מערכי הקצה הנדרשים יותר ממה שמותר בעונה אחת (ראו את האחוז המקובל המורשה לתוצאות בדיקה), הדגל הכחול חייב להיות מוסר למשך שארית עונת הדגל הכחול. כשזה קורה, החוף אינו כשיר לקבלת סטטוס "הדגל הכחול" בשנה העוקבת, אלא אם כן יעמוד בתנאי ההגשה כמקרה פטור. ראו נספח א' למידע נוסף על מקרי פטור.

פרמטר Faecal Colibacteria (E. coli)	ערכי קצה	% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה
אירופה והים התיכון	100cfu/100 ml -I 2000cfu/100 ml	20% -I 5%
דרום ומזרח אפריקה ואיי האוקיינוס השקט	100cfu/100 ml	20%
קנדה וצפון אמריקה	100cfu/100 ml	20%
הקריביים ודרום האוקיינוס השקט	100cfu/100 ml ובשיטת חישוב הממוצע (ההנדסי: 33.7/100 ml)	25%
דרום אמריקה	100cfu/100 ml	20%

פרמטר Faecal Enterococci/streptococci	ערכי קצה	% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה
אירופה והים התיכון	100cfu/100 ml	10%
דרום ומזרח אפריקה ואיי האוקיינוס השקט	50cfu/100 ml	25%
קנדה וצפון אמריקה	35cfu/100 ml	20%
הקריביים ודרום האוקיינוס השקט	40cfu/100 ml	25%

	(Geom. Mean 13.5/100 ml)	
25%	50cfu/100 ml	דרום אמריקה

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

קריטריון 11: על החוף למלא במלואן אחר דרישות הדגל הכחול לפרמטרים הפיסיקליים-כימיים הבאים

כפי שניתן לראות מטה, כל אזור הוא בעל מערכת שונה של פרמטרים פיסיקליים-כימיים שיש לפקח עליהם. בהתייחס לפרמטרים המיקרוביולוגיים, במידה שאיכות מי הרחצה חורגת מערכי הקצה הנדרשים לעיתים קרובות ממה שמותר בעונה אחת (שימו לב לאחוז תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה/ ערכים מנחים), הדגל הכחול חייב להיות מוסר למשך שארית העונה והחוף לא יהיה כשיר לקבלת הדגל הכחול בשנה שלאחר מכן, אלא אם כן המועמד ימלא אחר התנאים להגשה כמקרה פטור.

הקריביים ודרום האוקיינוס השקט		דרום ומזרח אפריקה ואיי האוקיינוס השקט		אירופה, הים התיכון ודרום אמריקה		פרמטרים
% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה	ערכי חובה	% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה	ערכי חובה	% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה	ערכי חובה	
5%	8.5-6.5	5%	6 עד 9	5%	6 עד 9	חומציות
<p>מים: שום שכבה לא נצפית על פני המים ושום ריח קרקע: החוף חייב להיות מבוקר מפני זיהום כזה ותוכניות חירום הכוללות תגובה במקרים של זיהום נפט/ דלק חייבות להיות מוכנות.</p> <p>יש לזהות ולטפל גם במקורות מוניציפליים land-side</p>						דלקים

5% תוצאות הבדיקה המקובל של חריגה מערכי החובה: 5%						
5%	אין חומרים	5%	אין חומרים	10%	אין חומרים	פסולת המועברת ע"י מים; שאריות זפת, עץ, חפצי פלסטיק, בקבוקים, מיכלים, זכוכית, גומי וכל חומר אחר
5%	בדיקת ה-Secchi Depth (מידת עכירות המים) מהקרקעית או מ-3 מטר אם הקרקעית עמוקה יותר	---	---	10%	Secchi Depth (מידת עכירות המים): כש- > 1m or אז אין עליה אנורמלית וכאשר > 1 הדבר לא יכול להתקבל בשל סיבות גיאוגרפיות	שקיפות/עכירות
---	---	---	---	5%	אין שינוי אנורמלי	צבע
---	---	---	---	10%	< 0.3 mg/L	חומרים פעילי שטח
---	---	---	---	5%	אין ריח מיוחד	פנול

אירופה, הים התיכון ודרום אמריקה		פרמטרים
% תוצאות הבדיקה המקובל לחריגה מערכי החובה	ערכי חובה	
5%	8.5-6.5	חומציות
<p>אסור שיהיו דלקים בריכוזים ש: יכולים להתגלות כשכבה נראית לעין, בוהק או שינוי צבע פני השטח, שיכולים להתגלות ע"י ריח, שיכולים ליצור מרבצים ברצועות החוף ומשקעים בתחתית שיתגלו ע"י מראה או ריח.</p> <p>% תוצאות הבדיקה המקובל של חריגה מערכי החובה: 5%</p>		דלקים

5%	אין חומרים	פסולת המועברת ע"י מים; שאריות זפת, עץ, חפצי פלסטיק, בקבוקים, מיכלים, זכוכית, גומי וכל חומר אחר
5%	Secchi Depth) מידת עכירות המים): כש- > 1.2m or אז	שקיפות/עכירות
5%	אין שינוי אנורמלי	צבע
---	---	חומרים פעילי שטח
---	---	פנול

קו מנחה	קריטריון חובה
	עבור כל האזורים

נספח ו'- שיטת חישוב החלק ה-95

נתח זה הוא שיטת חישוב המשמשת להשגת הכמות הממוצעת של הזיהום. במונחים של תוצאות דגימות מי רחצה, הערכים מראים את התוצאות שפחות או ששוות לערכי הקצה 95% מהזמן. הסטנדרטים מתייחסים לערכים שחורגים פחות מ-5% מהזמן.

החלק ה-95 מופק דרך החישוב הבא (בהתבסס על ההסבר הניתן בצווי מי הרחצה של איחוד האירופי משנת 2006):

1. קח את ערך לוגריתם 10 של כל רישום הבקטריות ברצף המידע שעומד להיות מוערך. לא ניתן להשתמש בערכי אפס והם יוחלפו במספר 1 (או בערך המינימלי המותר).

2. חשב את ערכו הממוצע של לוגריתם 10 (μ)

3. חשב את ערכי הסטייה הסטנדרטית של לוגריתם 10 (σ)

4. החלק ה-95 העליון מופק מהמשוואה הבאה: $\text{antilog}(\mu + 1,65 \sigma)$

5. הערך שיוצא חייב להיות בטווח ערכי הקצה כפי שצוין מעלה

גיליון חישוב אלקטרוני זמין בדף הבית של "הדגל הכחול" תחת הדפים הפנימיים נכון לינואר 2010.

נספח ז' - שיטה למדידת אשפה בחוף-

שיטה למיפוי מצב האשפה על החוף (קריטריון 14)

בכדי לקבוע את מידת ניקיון החוף, מנהלי החוף או המתאם הלאומי יכולים להשתמש בשיטה המוצעת להלן בעת קיום ביקורי פיקוח מצידם בחוף.

השיטה עושה הבחנה בין אשפה גדולה (מעל 10 ס"מ) וקטנה (מתחת ל-10 ס"מ). השיטה מתבוננת לעומק בכמות האשפה באזורים מייצגים מוגדרים על החוף. בהתאם לכמות האשפה, החופים מסווגים לפי רמות ניקיון שונות (+A עד D). השיטה משלבת לקיחת תמונות וספירה.

רמת הניקיון בחוף "הדגל הכחול" צריכה להיות +A או A.

להלן, מדריך להגדרה צעד אחר צעד של רמת הניקיון בחופים שלכם:

אשפה גדולה

1. הגדירו שטח של 100 מ' רבוע (10 מ' x 10 מ') לספירת האשפה הגדולה ולצילום (בחרו את האזור המלוכלך ביותר על החוף).
2. ספרו את יחידות האשפה הגדולה באזור (מעל 10 ס"מ).
3. צלמו את האזור (לשם הוכחה).
4. קבעו את רמת הניקיון בסיוע של האינדיקטור לקביעת הלכלוך בחוף (המופיע מטה).

אשפה קטנה

1. הגדירו שטח של 1 מטר רבוע לספירת האשפה הקטנה ולצילום (בחרו את האזור המלוכלך ביותר בחלק של ה-100 מטר הרבועים).
2. ספרו את יחידות האשפה הקטנה באזור (מתחת ל- 10 ס"מ).
3. צלמו את האזור (לשם הוכחה).
4. קבעו את רמת הניקיון בסיוע של האינדיקטור לקביעת הלכלוך בחוף (המופיע מטה).

אינדיקטור ללכלוך בחוף

מספר יחידות פסולת פר אזור	רמת ניקיון
---------------------------	------------

A+	נקי מאד	0
A	נקי	3-1
B	נקי במתינות	10-4
C	מלוכלך	25-11
D	מלוכלך מאד	מעל 25

כללי:

1. שמור רשומות של המדידות שלך (מידע, זמן, מיקום, נסיבות, תנאי מזג אוויר, רמות ניקיון ביחס פסולת גדולה, רמות ניקיון ביחס לפסולת קטנה, הערות נוספות).
2. חזור על הצעדים הללו במיקומים שונים לאורך החוף אם אפשרי.
3. חזור על המדידה בזמנים שונים במהלך העונה ובמועדים שונים משך היום אם אפשרי.

חשוב לזכור שהתחלה של שימוש במערכת כזו יכולה לדרוש מעט זמן בהתחלה. ברגע שצברת קצת תרגול או אימון, הדבר ייהפך לכלי מהיר, קל ומסייע.

לגרסה מפורטת יותר של האינדיקטור ללכלוך בחוף, לתיאור של השיטה, דיסק אימון או ללקיחת חלק בשיעור ניסיון, אנא בקרו באתר "הדגל הכחול" או צרו קשר עם גוף התיאום של הדגל הכחול.

השיטה פותחה ע"י הקרן לשמירת הולנד נקייה והמועדון התיירות ההולנדי המלכותי

נספח ח'- שיטה לבדיקת שוניות לשם מעקב אחר שוניות אלמוגים (קריטריון 24)

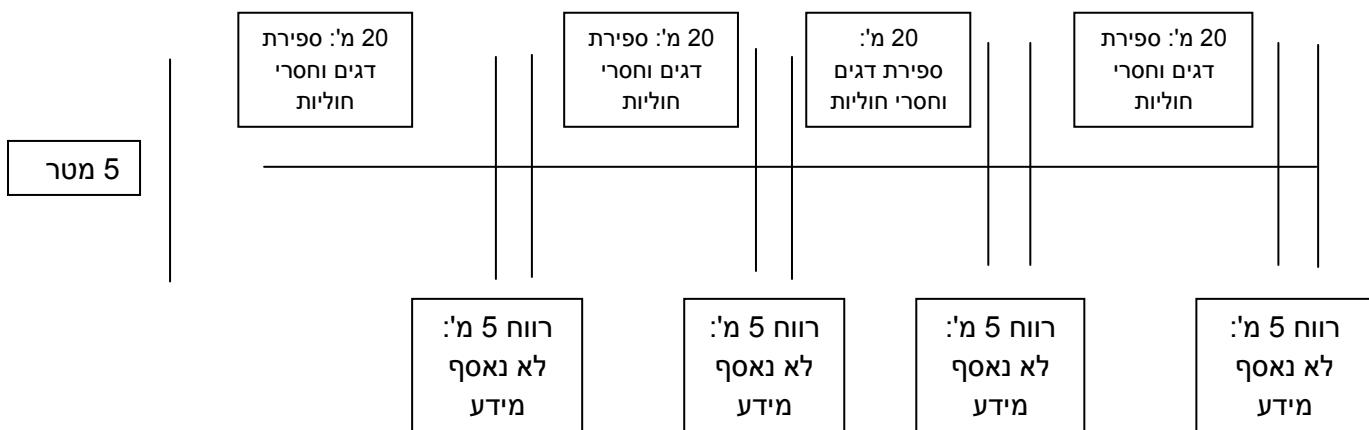
להלן תיאור קצר של תוכן תוכנית הפיקוח על שוניות. למידע מלא על שיטת "בדיקת השוניות" ועל התמיכה הלאומית/ הבינלאומית, אנא היועצו ב: <http://www.reefcheck.org>

"בדיקת השוניות" מיועדת לשימוש ע"י צוללנים או אנשים שעושים שנורקלינג מתנדבים, שאינם מדענים. יש להקים צוות מקומי לבדיקת שוניות שיכלול מדען/ית וקבוצה של צוללנים ואנשים שעושים שנורקלינג לשם ביצוע הניתוח. חברי הצוות צריכים להיות מוכשרים בזיהוי והגדרת אורגניזמים וקטגוריות של מצעים שונים. מומלץ ביותר שהצוות ישתתף בשיעור הכשרה בבדיקת שוניות. במידה שישנם כבר צוותים קיימים ברמה הלאומית או המקומית, ניתן לפנות אליהם לקבלת סיוע.

הציוד הנדרש לשם ביצוע הבקרה: צילום של ספר ההוראות, כרטיסים/ספרים של מגדירי אורגניזמים, GPS, קווי רוחב, דפים ועפרונות המתאימים לשימוש מתחת למים, מצופים, אנכים וציוד בטיחות.

באם אפשר, הבדיקה צריכה להיערך בשני עומקים; מים רדודים (2-6 מטר עומק) ובאמצע השונית (6-12 מטר עומק). עם זאת, במרבית האזורים השוניות אינן מתאימות לבדיקה ביותר מעומק אחד. יש לבצע חתך לרוחב בעומק של 100 מ' (עדיף במקביל לחוף). החתך צריך להיות מחולק לאזורי התבוננות של 20x4 מ' עם רווחים של 5x4 מטר. לצורכי הבדיקה החוזרת, חשוב לתעד או לסמן לצמיתות את נקודות ההתחלה והסוף של החתך.

100 מטר

התוכנית כוללת 4 סוגים של שיטות לאיסוף מידע:

1. תיאור אתר (תנאים סביבתיים ודרוג ההשפעה של בני אדם)
2. ספירת דגים
3. ספירת חסרי החוליות
4. מדידות של סוגי המצעים

תיאור האתר כולל מידע על: מיקום (כללי ומדויק), זמן, אוכלוסייה קרובה, תנאי מזג אויר, השפעת בני אדם על שונית האלמוגים ואפשרויות הגנה על שונית האלמוגים. הסקר על המצע כולל תיעוד של המצע בנקודות עם רווחים של 0.5 מ' בין אחד לני בחתך הרחב של 4 מ' X 20 מ'. המצע חייב להיות מסווג באחת מהקטגוריות הבאות: אלמוגים קשים, אלמוגים רכים, אלמוגים שמתו לאחרונה, אצות מזינות (nutrient indicator algae), ספוג, סלע, חול, טין/חמר או חומרים אחרים. במדריך לבדיקת השוניות יש מידע נוסף על אופני עריכת בדיקת המצעים וסיווגם. רמת ההלבנה של האלמוגים, נוכחות של מחת אלמוגים, נוכחות אשפה ונזק לאלמוגים- חייבים להירשם.

בכל אזור יש מגדירי דגים ומיני חסרי חוליות שונים שעליהם להיספר בחתך הרחב של 4 מ' X 20 מ'. באתר "בדיקת השוניות" ובמדריך, תמצאו מידע נוסף על מיני דגים וחסרי חוליות אותם יש לכלול בספירה וכן מידע על אופני הספירה עצמם. לסיום, מומלץ להוסיף לסקר תיעוד תמונה ו/או וידאו.

נספח ט'- קווים מנחים לקיום אירועים בחופי "הדגל הכחול" (קריטריון 29)

באירועים המתוכננים להתקיים בחופי הדגל הכחול, מומלץ שהרשות המקומית/ מפעילי החוף ינסו להשיג מצב שיהיה טוב לכל הצדדים (win-win) הן מבחינת קיום האירוע והן מבחינת השמירה על מעמד "הדגל הכחול". אירועים אינם מנוגדים לתוכנית הדגל הכחול. אולם, אסור שהאירוע יסכן את הסטנדרטים של הדגל הכחול. הדגל לא יוסר רק משום שאירוע מתוכנן להתקיים על החוף.

קבלת ההחלטה על קיום אירועים בחוף נתונה בסופו של דבר לרשות המקומית/ מפעילי החוף המנהלים את המתקנים והם יונחו ע"י חוקי עזר מקומיים ועוד דברי חקיקה. במידה שהרשות המקומית תחשוש לפגיעה פוטנציאלית בסטנדרטים של הדגל הכחול, מומלץ שתיצור קשר בהקדם ותדון בכך עם המפעיל הלאומי. מודגש שזוהי אחריות הרשות המקומית להבטיח את העמידה בסטנדרטים של הדגל הכחול.

במידת הצורך, משאבים נוספים כצוות ניקיון, שירותים ניידים וכיו"ב יובאו על מנת להבטיח שהסטנדרטים יישמרו.

היכן שאפשרי, אזור הדגל הכחול צריך להיות מוגדר (שימוש במצופים כשצריך בתוך המים), כך שהאזור המיועד לשחייה של הדגל הכחול יישמר והדגל יוכל להמשיך להתנוסס על החוף. אין זה מומלץ שהאירוע יערך בכל אזור החוף.

היכן שאפשרי, יש לעשות את כל המאמצים בכדי להבטיח שהסטנדרטים של הדגל הכחול יישמרו בחוף משך האירוע.

מבחינת הקריטריונים של הדגל הכחול, עמידה בכל החקיקה הנוגעת למבנים ולסביבה חלה גם כן לכל האירועים ו/או בניה של מתקנים על החוף. בכלל זה האפשרות של קיום הערכת השפעה על הסביבה או הפקת דו"חות סביבתיים בנוגע להשפעת האירוע על הסביבה הטבעית. במקרה זה, נדרש אישור מהרשויות הסביבתיות הרלוונטיות באזור.

הציבור זכאי לקבל אזהרה מוקדמת לגבי כל אירוע מתוכנן בחופי "הדגל הכחול", באמצעות פוסטרים או מידע אחר על החוף, ע"י הודעות בתקשורת המקומית, או באתרים של הרשות המקומית/ מפעילי החוף באם הדבר מתאים. יש להציג על החוף מידע עם פירוט על האירוע, משכו, היכן מידע נוסף יכול להתקבל, היכן ניתן להתלונן וכיו"ב.

כשמתוכננת פעילות מעבר לשעות החוף, עבור חופים המורידים את הדגל בסוף היום כשכבר אין עמידה בקריטריונים, הרשות המקומית/ מפעילי החוף חייבים להבטיח שהחוף ומתקניו ינקו ויחזרו לסדרם לפני שהדגל אמור לעלות בבוקר המחרת. צוותי הניקיון חייבים לעבוד משך הלילה כדי

להבטיח שהחוף יהיה נקי ברגע שהדגל עולה. כך, שאם הדגל מורם בשעה 8:00 בבוקר, על מתקני החוף לעמוד בסטנדרטים עד 8:00 בבוקר.

מומלץ שהרשות המקומית/ מפעילי החוף ישקלו לקיחת עמלה מהמארגנים של אירועים הנערכים בחופי הדגל הכחול ושההכנסה תשמש לשפר את החוף או את האזור הקרוב אליו.